

ເບິ່ງລວມ ບັນດາຊົນເຜົ່າ ທີ່ຫຼວງນ້ຳທາ

- ◆ ມີຫຼາຍກວ່າຊາວຊົນເຜົ່າ ອາໄສຢູ່ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ. ພວກເຂົາເຈົ້າສັງກັດໃນ ສີ່ກຸ່ມຕະກູນພາສາ ຕົ້ນຕໍ : 1). ໂອສໂຕຣ-ອາຊີ, 2). ໄຕກະໄດ, 3). ຕິເບ-ພະມ້າ ແລະ 4). ມຽນ-ມົ້ງ.
 - ◆ ໃນທົ່ວ ສປປ.ລາວ, ພົນລະເມືອງສ່ວນໃຫຍ່ ສັງກັດໃນກຸ່ມພາສາໄຕກະໄດ. ຢ່າງໃດກໍດີ, ຢູ່ຫຼວງນ້ຳທາ, ລາວລຸ່ມ ແລະ ຊົນເຜົ່າອື່ນໆ ທີ່ບາກເວົ້າພາສາໄຕບໍ່ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງພົນລະເມືອງ.
 - ◆ ຢູ່ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ພວກທີ່ສັງກັດໃນກຸ່ມພາສາໂອສໂຕຣ-ອາຊີ ຮວມມີຊົນເຜົ່າລະແມດ, ສາມ ຕາວ ແລະ ຂະມຸສາຍຕ່າງໆ. ຊົນເຜົ່າຂະມຸ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງພົນລະເມືອງ.
 - ◆ ຕົວແທນຂອງຕະກຸນພາສາໄຕ-ກະໄດ ຮວມມີ ລາວ, ໄຕຢວນ (ໄຕ່ກະລອມ), ໄຕລີ້, ໄຕເໜືອ, ໄຕດຳ, ໄຕແດງ, ໄຕຂາວ ແລະ ຍັງ.
 - ◆ ໃນກຸ່ມຕະກຸນພາສາຕິເບ-ພະມ້າ ຮວມມີບັນດາຊົນເຜົ່າຜູ້ນ້ອຍ, ລະຫູ (ຫຼື ກຸ່ຍ), ສີລາ, ພັນນາ ແລະ ອາຄ່າ ສາຍຕ່າງໆ. ຊົນເຜົ່າອາຄ່າ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງພົນລະເມືອງ ໃນສັງກັດເຄົ້າຕິເບ-ພະມ້າ.
 - ◆ ຕົວແທນຂອງກຸ່ມມຽນ-ມົ້ງ ຮວມມີ ຍ້າວ, ລານແຕນ (ສາຍໜຶ່ງຂອງຍ້າວ) ແລະ ມົ້ງສາຍຕ່າງໆ.
-

ເບິ່ງລວມ : ບັນດາກຸ່ມໄຕ

ບັນດາເຜົ່າໄຕ ເປັນກຸ່ມທີ່ພົ້ນເດັ່ນໃນເຂດທົ່ງພຽງຕ່າງໆ ຂອງແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ. ພວກເຂົາເຈົ້າ ຮວມມີ ລາວ, ໄຕຢວນ, ໄຕລີ້, ໄຕເໜືອ, ໄຕດຳ, ໄຕແດງ, ໄຕຂາວ ແລະ ຍັງ. ເຂົາເຈົ້າປາກ ເວົ້າພາສາທີ່ຄ້າຍ ຄືກັນທີ່ສຸດ ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງຜິດພ້ຽນກັນທາງພາສາດ້າມເລັກໆນ້ອຍໆ ເທົ່ານັ້ນ. ເຂົາເຈົ້າອາໄສ ຢູ່ຕາມເຂດຮາບພຽງ ແລະ ໃກ້ຫ້ວຍນ້ຳລຳທານເປັນສ່ວນຫຼາຍ; ມີພຽງ ບາງຊົນເຜົ່າເທົ່ານັ້ນ ເຄີຍມີມູນ ເຊື້ອມັກຢູ່ຕາມຮ່ອມພູ ເຂດພູດອຍ, ເຊັ່ນ: ໄຕດຳ ແລະ ໄຕແດງ ເປັນຕົ້ນ.

ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງພວກປາກພາສາໄຕ ເປັນຊາວພູດນິກາຍມະຫາຍານແບບໜຶ່ງ, ຊຶ່ງປົກກະຕິມັກ ເຊື້ອຖື ໄປຄຽງຄູ່ກັບຮີດຖືຜີ. ຢ່າງໃດກໍດີ, ມີບາງຊົນເຜົ່າໄຕ ບໍ່ເຊື້ອຖືສາສະໜາພູດ ຫາກເຊື້ອຖືຜີ ເທົ່ານັ້ນ, ເຊັ່ນ: ໄຕດຳ, ໄຕແດງ, ໄຕຂາວ ແລະ ຍັງ.

ທຸກກຸ່ມເຜົ່າໄຕ ເຮັດນາປູກເຂົ້າດ້ວຍນ້ຳຊົນລະປະທານ ແລະ ໃຊ້ຄວາຍລາກແກ່ໂຖຄາດ. ເຂົາ ເຈົ້າຍັງ ເຮັດສວນຄົວໃກ້ເຮືອນ ທີ່ໃຫ້ຜັກ ແລະ ຫອມນາໆຊະນິດ ສຳລັບແຕ່ງອາຫານ ການກິນຂອງຕົນ. ບາງເຜົ່າ ນອກຈາກການເຮັດນາ ຍັງພາກັນເຮັດໄຮ່ຕີມ. ກຸ່ມຕະກູນໄຕທັງ ໝົດໃນ ສປປ.ລາວ ມັກປູກ ແລະ ກິນເຂົ້າໜຽວ.

ພວກເຜົ່າໄຕທັງຫຼາຍ ມີການຈັດຕັ້ງດ້ານການເມືອງ-ການປົກຄອງອັນສະຫຼັບສັບຊ້ອນ ແລະ ພົ້ນ ເດັ່ນ - ເອີ້ນກັນວ່າ ເມືອງ. ຄຳວ່າເມືອງໃນຄາວກ່ອນ ໝາຍເຖິງອານາຈັກ ຫຼື ລາຊະອານາຈັກ ນ້ອຍແບບໜຶ່ງ ຊຶ່ງອານາເຂດດິນແດນ ມັກຖືກຈຳກັດໃຫ້ຢູ່ໃນຂອບເຂດຂອງຫວ່າງພູໃຫຍ່ໜຶ່ງໆ ແລະ ຢູ່ໃຕ້ການບົ່ງ ການແບບສືບເຊື້ອສາຍລາຍລ່ອງຂອງຊັ້ນເຈົ້າກົກເຈົ້າເຫຼົ່າປະຈຳທ້ອງຖິ່ນ. ພວກນີ້ເກັບສ່ວຍຈາກບັນ ດາເຜົ່າຊົນໃນອານາເຂດດິນແດນຂອງຕົນ.

ເຜົ່າໄຕທຳອິດ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າມາຕັ້ງຫຼັກປັກແຫຼ່ງກ່ອນໝູ່ຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງຫຼວງນ້ຳທາ ແມ່ນໄຕຢວນ (ໃນ ທ້ອງ ຖິ່ນ ເອີ້ນວ່າ ໄຕກະລອມ). ແຕ່ເດີມອອກມາຈາກຊຽງແສນ ທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງລາຊະ ອານາຈັກລ້ານ ນາ ຢູ່ທາງພາກເໜືອຂອງປະເທດໄທໃນປາງກ່ອນ - ພວກເຂົາເຈົ້າເຄື່ອນຍ້າຍ ເຂົ້າມາຢູ່ທົ່ງພຽງນ້ຳທາ ໃນກາງສະຕະວັດທີສິບຫົກ. ເວລານັ້ນ, ທົ່ງພຽງນີ້ ເປັນດິນແດນຕອນ ເໜືອສຸດຂອງລາຊະອານາຈັກ ລ້ານຊ້າງ ທີ່ມີຫຼວງພະບາງ ເປັນນະຄອນຫຼວງໃນຄາວນັ້ນ. ຢູ່ທີ່ ນັ້ນພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ສ້າງຕັ້ງອານາຈັກ ຫຼວງຫົວທາຂຶ້ນມາ. ໄຕຢວນ ຖືສາສະໜາພູດມະຫານິ ກາຍ ໄປຄຽງຄູ່ກັບການຖືຜີ ທີ່ມີມາກ່ອນການ ເຂົ້າມາຂອງພູດທະສາສະໜາ.

ພວກໄຕລີ້ ດຽວນີ້ເຕົ້າໂຮມກັນຢູ່ທົ່ງພຽງເມືອງສິງ ຊຶ່ງຄັ້ງໜຶ່ງໃນປາງກ່ອນ ເຄີຍຕົກເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ລາຊະອານາຈັກສິບສອງພັນນາ, ປັດຈຸບັນຂຶ້ນກັບ ມົນທົນປົກຄອງຕົນເອງຂອງເຜົ່າໄຕສິບ

ສອງພັນນາ, ຢູ່ທາງພາກໃຕ້ຂອງຢຸນນານ,ຈີນ.ແຕ່ກົກເຄົ້າເດີມດາ, ພວກເຂົາເຈົ້າຢູ່ກະຈັດກະ
ຈາຍຕາມບັນດາເມືອງ ນັບແຕ່ວຽງພູຄາ, ເມືອງລອງ ໄປຈົນເຖິງເມືອງສິງ. ຊາວໄຕລື້ກໍຖືສາສະ
ໜາພຸດ ແຕ່ຍັງຄົງຮັກສາມູນ ເຊື້ອນັບຖືຜີໄວ້ ຢ່າງສະໜິດແໜ້ນ.

ຢ່າງໃດກໍດີ, ໄຕດຳ, ໄຕແດງ, ໄຕຂາວ ແລະ ຍັງ ແມ່ນໄຕສາຍໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງຈາກໄຕ
ອື່ນໆ ໃນບາງຢ່າງ. ສາມເຜົ່າທຳອິດ ແຕ່ເດີມມາເຄີຍຢູ່ອາໃສໃນດິນແດນຂອງດຽນບຽນພູ ແຫ່ງ
ພາກເໜືອຂອງຫວຽດນາມ ແລະ ເລືອກຍົກຍ້າຍມາທາງກ້ຳຕາເວັນຕົກເທົ່ານັ້ນ ເພື່ອເຂົ້າມາຕັ້ງ
ຖິ່ນຖານໃໝ່ໃນ ເຂດນີ້ ຂອງ ສປປ.ລາວ ໃນສະຕະວັດທີ 19. ເຖິງວ່າພວກເຂົາເຈົ້າກໍ່ຮວມກັນ
ສ້າງເມືອງທີ່ເຂັ້ມແຂງຄື ກັນ, ແຕ່ກໍບໍ່ເຄີຍຖືສາສະໜາພຸດຈັກເທື່ອ. ພວກເຂົາເຈົ້ານັບຖືສາສະ
ໜາຜີຕ່າງໆ ຊຶ່ງຮວມມີຜີເມືອງ, ຜີບ້ານ ແລະ ຜີເຮືອນ.

ພວກແມ່ຍິງໄຕທັງຫຼາຍພາກັນນຸ່ງສິ້ນ. ຄວາມແຕກຕ່າງກັນດ້ານເຜົ່າພັນ ອາດເບິ່ງເຫັນໄດ້ຢູ່ໃນ
ການ ອອກແບບ, ການຕຳທໍ ແລະ ການຕັດຫຍິບເຄື່ອງນຸ່ງຖືມູນເຊື້ອຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ. ບາງຊົນ
ເຜົ່າໄຕ ທຳ ການປູກມອນລ້ຽງມ້ອນ ແລະ ຕຳຜ້າໄໝ, ບາງເຜົ່າຕຳຜ້າຝ້າຍ.

ເຮືອນຢູ່ແບບມູນເຊື້ອດັ້ງເດີມຂອງທຸກຊົນເຜົ່າໄຕ ເປັນເຮືອນຮ້ານສູງ, ທາງໃນຂອງເຮືອນ ຕາມ
ທຳມະ ດາແລ້ວ ເຄິ່ງໜຶ່ງທາງຍາວຈະແບ່ງໄວ້ເປັນປ່ອນນອນ; ໃນນັ້ນ ສ່ວນໜຶ່ງຖືກແອ້ມຂຶ້ນ
ເປັນຫ້ອງ, ເຫຼືອນັ້ນໃຊ້ມຸ່ງກາງຕ່ຳກັນໄປ; ອີກເຄິ່ງໜຶ່ງກວ້າງຂວາງ ຈິ່ງໄວ້ເປັນປ່ອນພັກເຊົາ ສຳ
ລັບຄອບຄົວ ແລະຮັບ ແຂກ ໂດຍມີຈຸດໃຈກາງຢູ່ຫ້ອງແຈດ້ານໃນ. ຢູ່ທາງໜ້າຂອງເຮືອນ
ໃຫຍ່ຈະມີເຊຍ ຫຼື ລະບຽບອັນກວ້າງ ເພື່ອເປັນສະຖານທີ່ສາທາລະນະອີກປ່ອນໜຶ່ງ ເພື່ອໃຫ້
ຄອບຄົວກັບເພື່ອນມິດ ແລະ ຍາດພີ່ນ້ອງໄດ້ພັກຜ່ອນຢ່ອນອາລົມ.

ໂສມໜ້າ : ຂະມຸ

ຊົນເຜົ່າຂະມຸ ສັງກັດໃນກຸ່ມເຜົ່າມອນ-ຂະແມ ຂອງຕະກູນພາສາໂອສໂຕຣ-ອາຊີ. ບັນດາສະມາຊິກຂອງຕະກູນພາສານີ້ ຖືກເຊື່ອຖືວ່າເປັນປະຊາກອນທຳອິດທຳອິ່ ທີ່ເຂົ້າມາຢູ່ໃນພາກພື້ນອາຊີອາຄະເນ. ພາກໃຕ້ ສປປ.ລາວ ທຸກມື້ນີ້ ເປັນແຫຼ່ງເຕົ້າໂຮມໃຫຍ່ກວ່າໝູ່ໝົດ ຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າທີ່ປາກເວົ້າໃນ ຕະກູນພາສາໂອສໂຕຣ-ອາຊີ. ສ່ວນຊົນເຜົ່າຂະມຸ ຊຳຜັດເຕົ້າໂຮມກັນຢູ່ທາງເໜືອ ແລະ ກວມເຖິງ 25% ຂອງພົນລະເມືອງແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ.

ຊົນເຜົ່າຂະມຸໃນແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ຮວມມີ 5 ແຊກດ້ວຍກັນ, ກ່າວຄື: ຂະມຸລື້, ຂະມຸເກີຣແຄວນ, ຂະມຸ ອູ, ຂະມຸຍວນ ແລະ ຂະມຸຮອ້ກ. ທັງໝົດຮວມມີວັດທະນະທຳທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ແລະ ແຊກຊ້ອນເກາະກ່າຍ ກັນ, ມີພຽງຄວາມແຕກຕ່າງກັນເລັກໆນ້ອຍໆ ໃນການປາກເວົ້າ ແລະ ການນຸ່ງຖືເທົ່ານັ້ນ ທີ່ບອກເຖິງ ຄວາມຕ່າງກັນ.

ຄົນລາວ ຖືຄົນຂະມຸຄືອ້າຍກິກຂອງຕົນ. ທັງນີ້ກໍເພາະວ່າຊາວຂະມຸ ເປັນພວກທຳອິດທີ່ໄດ້ມາຢູ່ໃນດິນແດນນີ້ກ່ອນ. ພື້ນແຜ່ນເທບນິຍາຍດັ້ງເດີມອັນໜຶ່ງຂອງຂະມຸ ໄດ້ກ່າວເຖິງການພົວພັນອ້າຍກິກ-ນ້ອງຊາຍຫຼ້າ ອັນນີ້. ອີງຕາມພື້ນຕຳນານ, ທັງຂະມຸ ແລະ ລາວ ພາກັນອອກມາຈາກໝາກນ້ຳເຕົ້າປຸງ. ຫຼັງ ຈາກໃຊ້ເຫຼັກຊີແດງ ຊີໝາກນ້ຳເຕົ້າໃຫ້ເປັນຮູບໝົມຕົວແລ້ວ, ຊາວຂະມຸໄດ້ໝັ້ນອອກມາກອນຈິ່ງມີໜ້າຕາຜິວພັນດຳແຫຼ້ຍອນຖືກຂີ້ໝັນໝໍ້. ສ່ວນພວກລາວທີ່ອອກມາຕາມຫຼັງ ຊຳຜັດມີຜິວໜັງທີ່ເສາະໃສກວ່າ, ຂາວກວ່າ, ແຕ່ຕ້ອງເປັນນ້ອງຊາຍຫຼ້າ.

ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ ເຮືອນຢູ່.

ແຕ່ໃດໆມາ, ຊາວຂະມຸ ມັກຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ຕາມສັນຫຼູ ຫຼື ຕີນໂນນຫຼູ, ເຖິງແມ່ນວ່າໃນທຸກມື້ນີ້ ຫຼາຍໆບ້ານໄດ້ຫຍັບຍ້າຍມາຢູ່ລຽບແຄມທາງລົດແລ້ວກໍຕາມ. ເຮືອນຂະມຸດັ້ງເດີມ ຕັ້ງຢູ່ຈຸມກັນ ແລະ ມັກຕັ້ງ ບ້ານຖາວອນ, ນ້ອຍໜັກນ້ອຍໜາຈິ່ງຍ້າຍບ້ານ. ບ້ານຂອງພວກເຂົາເຈົ້າໃນຄາວກ່ອນ ແລະ ດຽວນີ້ ກໍ ຍັງມີໃຫ້ເຫັນຢູ່ຫຼາຍໆບ່ອນ, ມີຈຸດແຕກຕ່າງຢູ່ບ່ອນເລົ້າເຂົ້າສູງໆຂອງຊາວບ້ານ, ຖືກປູກສ້າງລຽງລາຍ ກັນເປັນໝູ່ຢູ່ນອກບ້ານ.

ເຮືອນມູນເຊື້ອຂອງຊາວຂະມຸ ຄ້າຍຄືກັນກັບເຮືອນຊາວລາວຢູ່ບ່ອນເປັນເຮືອນຮ້ານຕັ້ງເສົາເໝືອນກັນ. ການເຮັດເຮືອນສ່ວນຫຼາຍຈະນຳໃຊ້ໄມ້ປ່ອງ ຍົກເວັ້ນກິກເສົາ, ຂາງ, ຂີ້, ຕົງ ທີ່ເປັນໄມ້ຈິງ. ຫຼັງຄາໂດຍ ທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນມຸງດ້ວຍຫຍ້າຄາ. ເຄື່ອງໃຊ້ສອຍປະເພດໂຕະຕັ້ງແມ່ນງ່າຍດາຍ. ຮ້ານຜີເຮືອນ ເປັນ ສ່ວນປະກອບທີ່ສຳຄັນຢູ່ພາຍໃນເຮືອນ. ຂະໜາດຂອງເຮືອນຂະມຸ ແລະ ບໍລິມາດໄມ້ທີ່ໃຊ້ເພື່ອເຮັດ ເຮືອນ ຂຶ້ນກັບຖານະເສດຖະກິດການເງິນຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວ. ຈຸດພິເສດອັນໜຶ່ງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ບ້ານຂະມຸ ຕ່າງຈາກບ້ານລາວ ແມ່ນທຸກໆບ້ານຈະມີ

ເຮືອນສ່ວນລວມຫຼັງໜຶ່ງ ຊຶ່ງໃຊ້ເປັນບ່ອນໃຫ້ພວກຜູ້ຊາຍມາ ປະຊຸມປຶກສາຫາລືກັນ ຫຼື ເພື່ອເຮັດວຽກໃດໜຶ່ງຮ່ວມກັນ.

ເສດຖະກິດ

ຕັ້ງແຕ່ໃດໆມາ, ຊາວຂະມຸ ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ລ້ຽງສັດ. ເຂົາເຈົ້າກິນເຂົ້າໜຽວທີ່ເປັນພືດຜົນລະປູກ ຕົ້ນຕໍຂອງຕົນ. ພວກເຂົາເຈົ້າຍັງປູກສາລີ, ກ້ວຍ ແລະ ຜັກຕ່າງໆທີ່ມັກກິນ. ຊາວຂະມຸ ເກັ່ງດ້ານການລ່າສັດ, ໃສ່ແຮ້ວ, ຫາປາ ແລະ ເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ສາມາດຫາສະບຽງອາຫານເພີ່ມເຕີມຈາກພູຜາປ່າໄມ້ມາລ້ຽງຊີບໄດ້ສະບາຍໆ ນັບເປັນສະຕະວັດມາແລ້ວ. ທີ່ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ຊາວຂະມຸຈຳນວນຫຼາຍ ໄດ້ຍ້າຍຈາກເຂດພູລົງມາຕັ້ງພູມລຳເນົາຢູ່ບ່ອນດິນຮາບພຽງເພື່ອສັບສ່ວນ ແລະ ເຮັດນາປູກ ເຂົ້າຄືກັນກັບເຜົ່າໄຕທັງຫຼາຍ.

ຄວາຍເປັນສັນຍາລັກແຫ່ງຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີ ແລະ ມັກຖືກຂ້າສະເພາະເພື່ອລ້ຽງຜີ. ສັນຍາລັກແຫ່ງຄວາມອຸດົມສົມບູນອີກອັນໜຶ່ງຂອງເຜົ່າຂະມຸ ແມ່ນຄ້ອງບັ້ງທອງສຳລິດ. ເຄື່ອງທັດຖະກຳນີ້ເປັນຜະລິດຕະພັນອັນໂດດເດັ່ນ, ມີປະຫວັດສາດຍາວນານກວ່າ 2000 ປີ ໃນແຖບອາຊີອາຄະເນ. ຄ້ອງບັ້ງທອງສຳ ລິດ ທີ່ພົບເຫັນໃນບ້ານຂອງເຜົ່າຂະມຸ ເປັນຊັບສົມບັດສືບທອດຕໍ່ໆກັນມາ ແລະ ໜ້າຈະມີອາຍຸຫຼາຍ ກວ່າ 200 ປີ.

ຊາວຂະມຸ ຕຳຜ້າແພດ້ວຍບໍ່ປ່ານ ແລະ ຝ້າຍ ແລະ ມີຊື່ສຽງໃນການສານກະພາ ແລະ ກະຊ້າ. ພວກຜູ້ ຊາຍເປັນຜູ້ຜະລິດເຄື່ອງຈັກສານເຫຼົ່ານີ້ ໃນລະດູຝົນ ເພື່ອໃຊ້ສອຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ເພື່ອແລກປ່ຽນ.

ສາສະໜາ

ຢ່າງນ້ອຍ ກ່ອນການປັບຕົວເຂົ້າຫາວັດທະນະທຳລາວລຸ່ມ, ຊາວຂະມຸບໍ່ແມ່ນຊາວພຸດ. ພວກເຂົາເຈົ້ານັບຖືສາລະພັດຜີ, ນັບແຕ່ຜີປູ່ຢ່າຕາຍາຍ ໄປເຖິງຜີບ້ານ ຕະຫຼອດຮອດຜີປ່າຜີພູຕ່າງໆ. ຄົນລາວເຊື່ອວ່າ ຄົນຂະມຸມີອຳນາດອິດທິລິດຕໍ່ພວກຜີໃນເຂດນັ້ນ, ພິເສດແມ່ນທີ່ຫຼວງພະບາງ. ຢູ່ທີ່ນີ້, ພວກກະສັດ ຊຶ່ງແມ່ນຈຸ່ມເຈື້ອໜຶ່ງຂອງຂະມຸ-ບໍ່ມີຢູ່ຫຼວງນ້ຳທາ, ໄດ້ຖືກເຊີນເຂົ້າມາໃນລາຊະວັງໃນຖາ ນະເປັນຊ່ຽວຊານດ້ານພິທີກຳຕາມຮີດຄອງຕ່າງໆ. ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມພິທີກຳປະຈຳປີຂອງພະ ລາຊະວັງ ແລະ ແມ່ນພວກນີ້ເອງ ທີ່ໄດ້ສູດໄຊຍະມົງຄຸນໃຫ້ແກ່ພະລາຊະວັງຫຼວງພະບາງ ພາຍຫຼັງສຳ ເລັດການກໍ່ສ້າງ.

ການເສັ້ນເຍົາ ເຖິງວ່າບໍ່ຄ່ອຍເຫັນໃນທຸກມື້ນີ້, ແຕ່ກໍຍັງຄົງເຮັດຢູ່ໃນບາງຄອບຄົວ. ເຜົ່າຂະມຸ ຍັງມີມູນ ເຊື້ອຖືເຈົ້າເຂົ້າຊົງ ຊຶ່ງຜູ້ຖືເຈົ້າສາມາດເຮັດໃຫ້ຜີເຈົ້າເຂົ້າທຽມຕົນເອງ ຫຼື ຜູ້ອື່ນໄດ້.

ຄອບຄົວ ແລະ ການແຕ່ງດອງ

ເຜົ່າຂະມຸ ເປັນເຜົ່າທີ່ສືບເຊື້ອສາຍຂອງຝ່າຍພໍ່ ແລະ ຢູ່ກັນເປັນກຸ່ມແຂງ ໂດຍອີງຕາມໂຕສັດທີ່ຖືເປັນ ສັດສັນຍາລັກປະຈຳຂອງກຸ່ມຕົນ. ແຕ່ລະກຸ່ມຈະຜູກພັນກັບນົກ ຫຼື ສັດຊະນິດໃດໜຶ່ງ ເພື່ອ

ຖືເປັນສັນຍາລັກປະຈຳຂອງຕົນ ແລະ ໄດ້ມີລະບຽບການໃສ່ໂທດຄັກແນ່ ຕໍ່ທຸກໆການຂ້າ ຫຼື ກິນ
ສັດພັນນັ້ນ. ບັນ ດາກຸ່ມແຊງ ລ້ວນແຕ່ຍຶດຖືຫຼັກກະເນສືບພັນຂ້າມແຊງ, ໝາຍຄວາມວ່າ ຫ້າມ
ແຕ່ງງານລະຫວ່າງ ບ່າວ ແລະ ສາວ ໃນແຊງດຽວກັນ.

ຕາມມູນເຊື້ອ, ການແຕ່ງງານແມ່ນພໍ່ແມ່ເປັນຜູ້ຈັດແຈງໃຫ້. ດັ່ງນັ້ນບ່ອນຢູ່ອາໄສຕາມຮີດຄອງ
ຂອງຜົວ ເມຍໃໝ່ຈຶ່ງແມ່ນເຮືອນຂອງຝ່າຍຊາຍ, ໝາຍເຖິງເຮືອນຂອງຄອບຄົວທາງຜົວ; ແຕ່
ລາງເທື່ອກໍຢູ່ເຮືອນພໍ່ແມ່ເມຍ, ຫາກເປັນເຂີຍສູ່; ກໍລະນີນີ້ເກີດຂຶ້ນໃນເງື່ອນໄຂທີ່ຝ່າຍເຂີຍບໍ່ມີ
ຊັບສິນເງິນຄຳ ເພື່ອຈ່າຍຄ່າດອງ ຊຶ່ງກຳນົດຂຶ້ນໂດຍພໍ່ແມ່ຂອງໄພ້. ເພື່ອສຳລະສະສາງຄ່າດອງ,
ເຂົາ ແລະ ເມຍໃໝ່ ຕ້ອງໄປ ຢູ່ນຳພໍ່ເຖົ້າແມ່ເຖົ້າ ແລະ ຮ່ວມແບກຫາບທຸກວຽກໜັກການໜາ
ຂອງຄອບຄົວ. ຕາມປົກກະຕິ ອັນນີ້ມັກ ກິນເວລາສາມຫາສີ່ປີ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ຄູ່ຜົວເມຍສາມາດ
ຍ້າຍອອກໄປຢູ່ເຮືອນຂອງຕົນເອງ ຫຼື ຂອງພໍ່ແມ່ ຜົວໄດ້.

ຊາວຂະມຸສວນໃຫຍ່ຍຶດຖືຫຼັກຜົວດຽວເມຍດຽວ, ການເອົາເມຍນ້ອຍຫ້ອຍເມຍປາຍທີ່ພໍ່ມີໃຫ້
ເຫັນໃນ ອະດີດນັ້ນ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນໃນຄອບຄົວຮັ່ງມີໂດຍສະເພາະເທົ່ານັ້ນ.

ເບິ່ງລວມ : ມັງ - ມຽນ ຫຼື ຍ້າວ-ແມ້ວ.

ຊົນເຜົ່າມັງ “ ຍັງເອີ້ນອີກວ່າ ແມ້ວ) ແລະ ມຽນ (ຍັງເອີ້ນວ່າ ຍ້າວ) ສັງກັດໃນຕະກຸນພາສາມັງ-ມຽນ. ພວກເຂົາເຈົ້າເຂົ້າມາໃນອາຊີອາຄະເນລຸນຫຼ້າໝູ່-ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນໃນສະຕະວັດທີ 19 ແລະ ຕົ້ນສະຕະວັດ ທີ່ 20. ບ້ານເກີດເມືອງນອນເດີມຂອງເຂົາເຈົ້າຢູ່ທີ່ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດຈີນ ແລະ ເພິ່ນເຄີຍພົບເຫັນ ພວກເຂົາເຈົ້າຢູ່ຮູໜານ, ຢູນໜານ, ກຸຍຊູ, ກວາງຊີ, ກວາງຕຸ້ງ ຕະຫຼອດ ຮອດບົນດອນເຢຈຽງ ແລະ ໄຮ ນານ. ບັດຈຸບັນເພິ່ນຍັງເຫັນມີຊາວມັງ ແລະ ມຽນ ຢູ່ພະມ້າ, ພາກເໜືອໄທ, ພາກເໜືອລາວ ແລະ ຫວຽດນາມ (ແລະ ທີ່ສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະ ຝູ່ງ ອີກ ຕື່ມ).

ຊາວມັງ ແລະ ຍ້າວ (ຍົກເວັ້ນ ກິ່ງກຸ່ມລ້ານແຕນ) ເປັນຊຸມຊົນເຂດພູສູງ, ມັກຢູ່ຕາມໂນນພູທີ່ມີ ລະດັບຄວາມສູງ ລະຫວ່າງ 1000-13000 ແມັດ. ເຂົາເຈົ້າຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າຈ້າວ, ສາລີ ແລະ ພືດຜັກນາໆຊະນິດ, ລ້ຽງໝູ ແລະ ໄກ່. ໃນລະດູແລ້ງ ທັງເຜົ່າມັງ ແລະ ຍ້າວ ພາກັນປູກຢາ ຝິ່ນ, ປົກກະຕິ ແມ່ນເພື່ອໃຊ້ສອຍສ່ວນຕົວ, ເຊັ່ນໄຊ້ເຮັດຢາແກ້ເຈັບແກ້ປວດ ແລະ ປົວພະຍາດ.

ທັງສອງເຜົ່າມັງ ແລະ ຍ້າວ ຍືດຖືໂສ້ງແຊງ ແລະ ຫຼັກການແຕ່ງງານຂ້າມເສິງ ທັງສືບເຊື້ອສາຍ ທາງຝ່າຍ ຊາຍເປັນໃຫຍ່, ປະຕິບັດຮີດຖືຜີ ແລະ ວິນຍານບັນພະບູລຸດໄປພ້ອມໆກັນ. ລະບົບ ຄວາມເຊື່ອຖືຂອງ ເຜົ່າຍ້າວ ຍັງຮວມມີທັບຊາພະເຈົ້າຕາວ. ຕາວ ແມ່ນສາສະໜາອັນໜຶ່ງຂອງ ຊາວຈີນ. ການຖືຕາວ, ການສືບເຊື້ອທາງຝ່າຍພໍ່ ແລະ ການເສັ້ນໄຫວ້ບັນພະບູລຸດ ບົ່ງບອກວ່າ ເຜົ່າຍ້າວ ແລະ ມັງ ໄດ້ຮັບອິດ ທິພົນທາງວັດທະນະທຳຈາກການພົວພັນອັນໃກ້ຊິດກັບຊາວຈີນ ຮ້ານ ມາເປັນເວລາດົນນານ. ນອກນັ້ນ ຍ້າວ ແລະ ລ້ານແຕນ ຍັງໃຊ້ໜັງສືຈີນດັດແປງ ເພື່ອຂຽນ ຄຳພິສາສະໜາ ແລະ ຕຳນານພື້ນແຜ່ນຂອງພວກຕົນ.

ຊາວມັງແບ່ງອອກເປັນກິ່ງເຜົ່າຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນດ້ານເລັກໜ້ອຍໃນການ ປາກເວົ້າ ແລະ ການນຸ່ງຖື. ທີ່ ສປປ.ລາວ ມີສາມກິ່ງມັງຄື: ມັງຂຽວ, ມັງລາຍ ແລະ ມັງຂາວ. ເຜົ່າ ຍ້າວກໍແບ່ງເປັນ ກິ່ງຄືກັນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ເພິ່ນຍັງຖືກຖຽງກັນບໍ່ແລ້ວວ່າຄວນຈັດລຽງກຸ່ມເຜົ່າລ້ານແຕນຄືແນວໃດ. ພວກ ເຂົາເຈົ້າເປັນຊົນເຜົ່າໜຶ່ງຕ່າງຈາກຍ້າວບໍ່? ຫຼືວ່າເປັນກິ່ງກຸ່ມໜຶ່ງໃນວົງຄະນາຍາດອັນກວ້າງໃຫຍ່ ຂອງຍ້າວ? ແຕ່ວ່າການນຸ່ງຖືຂອງພວກແມ່ຍິງ ພັດມີອັນແຕກຕ່າງກັນຢ່າງແຈ່ມແຈ້ງ, ແມ່ຍິງ ຍ້າວນຸ່ງໂສ້ງທີ່ປະດັບ ລາຍດອກຖັກແສ່ວອັນພິຖິພິຖັນ ແລະ ປານິດ, ແລະ ນຸ່ງເສື້ອຢາມດຳ ທີ່ ແຂບດ້ວຍພວງຜ້າຂົນແດງ ສະດຸດຕາ. ພວກເຂົາເຈົ້າຖືຜ້າຜືນກວ້າງຄຽນຫົວ. ສ່ວນເຄື່ອງນຸ່ງຖື ຂອງແມ່ຍິງລ້ານແຕນ ຊຳຜັດງ່າຍ ດາຍກວ່າ ບໍ່ມີລາຍຫຍິບຖັກປັກແສ່ວໃດໆ, ທັງບໍ່ໃຊ້ຜ້າຄຽນ ຫົວ. ແຕ່ແລ້ວ, ລະດັບຄວາມຄ້າຍກັນດ້ານ ພາສາ, ຄອບຄົວ ແລະ ໂຄງສ້າງທາງສັງຄົມ ຕະ

ຫຼອດເຖິງລະບົບຄວາມເຊື່ອຖື (ຮວມທັງພື້ນແຜ່ນເທບ ນິຍາຍດັ້ງເດີມ) ຊື່ຜູ້ເປັນຂໍ້ອ້າງອີງອັນ
ໜັກແໜ້ນວ່າ ທັງສອງພວກເປັນກິ່ງກຸ່ມຂອງວົງຄະນາຍາດຢ້າວ ຫຼື ມຽນນຳກັນ.

ໂສມໜ້າ : ເຜົ່າອາຄ່າ

ອາຄ່າ ເປັນເຜົ່າໜຶ່ງທີ່ປາກພາສາໃນກຸ່ມຕິເບ-ພະມ້າ, ປັດຈຸບັນສາມາດພົບເຫັນຢູ່ຈີນ, ພະມ້າ, ໄທ, ສປປ.ລາວ ແລະ ຫວຽດນາມ. ບ້ານເກີດເມືອງນອນກົກເຄົ້າຂອງເຂົາເຈົ້າແມ່ນຈີນ ແລະ ເລີ່ມມາປະກົດຕົວເປັນຄັ້ງທຳອິດຢູ່ລາວ ໃນກາງສະຕະວັດທີສິບເກົ້າ, ແຕ່ສ່ວນຫຼວງຫຼາຍເຂົ້າມາ ໃນສະຕະວັດທີ ຊາວ.

ໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ ພວກເຂົາເຈົ້າມັກຖືກຮຽກວ່າອີກໍ່, ກໍ່ ຫຼື ຂ້າກໍ່. ເຂົາເຈົ້າຍັງຢາຍກັນຢູ່ທົ່ວແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ, ແຕ່ຈະເຫັນຫຼາຍເປັນພິເສດຢູ່ຕາມເຂດພູດອຍ ເມືອງສິງ ແລະ ໃນເຂດປ່າສະ ຫງວນແຫ່ງຊາດ ທີ່ເມືອງນ້ຳທາ. ຊົນເຜົ່າອາຄ່າ ກວມເຖິງ 22% ຂອງພົນລະເມືອງແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ.

ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ ເຮືອນ

ແຕ່ໃດໆມາ ບ້ານຂອງຊາວອາຄ່າ ມັກສ້າງຕັ້ງໃສ່ຈຸດສູງຂອງເປັນພູ ໃນລະດັບຄວາມສູງເໜືອ 600 ແມັດຂຶ້ນເມື່ອ. ປົກກະຕິແຕ່ 1000 ຫາ 1500 ແມັດ. ແຕ່ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ ຫຼາຍບ້ານໄດ້ ຫຍັບຍ້າຍລົງ ມາຢູ່ລະຫວ່າງ 400 ຫາ 600 ແມັດ. ບ້ານຂອງອາຄ່າ ມີສິ່ງບົ່ງບອກຢູ່ສອງຢ່າງ ຄື: ຫຼັກໂອ່ນຊາ (ສຳ ລັບປາງບຸນໂອ່ນຊາ) ແລະ ປະຕູໂຂງຢູ່ທາງໜ້າ ຫຼື ທາງຫຼັງບ້ານ. ປະຕູ ໂຂງເປັນຫຼັກໝາຍເຂດແດນລະຫວ່າງໂລກມະນຸດທີ່ຢູ່ທາງໃນ ແລະ ໂລກທຳມະຊາດຢູ່ ທາງນອກ. ຕາມປົກກະຕິ ເສົາປະຕູໂຂງທັງ ສອງຂ້າງ ຈະຕິດຮູບໄມ້ຄວັດຊາຍຍິງຄູ່ໜຶ່ງ. ແຂກ ຄົນທີ່ມາຢາມບ້ານ ສາມາດຢ່າງຜ່ານປະຕູໂຂງເຂົ້າ ໄປໄດ້, ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ແຕະຕ້ອງປະຕູໂຂງ, ຮູບ ໄມ້ຄວັດ ຫຼື ອັນໃດກໍ່ແລ້ວແຕ່ທີ່ຢູ່ໃນປະຕູໂຂງນັ້ນ. ປະຕູໂຂງ ນີ້ຕ້ອງໄດ້ເຮັດຄົນໃໝ່ໃນແຕ່ລະ ປີ. ບາງບ້ານຍັງມີເຮືອນສະເພາະເພື່ອໃຫ້ພວກບ່າວສາວໄດ້ພົບພໍ້ກັນ ພາລາສີກັນຕາມໃຈ ຊອບ.

ເຮືອນອາຄ່າ ເປັນເຮືອນຮ້ານຕັ້ງເສົາ, ເຮັດດ້ວຍໄມ້ຈິງ, ໄມ້ປ່ອງ ແລະ ຫຍ້າຄາຄືກັນ. ເຮືອນອາ ຄ່າມີ ເອກະລັກຕ່າງໝູ່ຢູ່ບ່ອນທີ່ມີປະຕູສະເພາະ ສຳລັບຜູ້ຊາຍ ແລະ ອີກປະຕູໜຶ່ງຕ່າງຫາກສຳ ລັບຜູ້ຍິງ. ປະຕູສຳລັບຜູ້ຍິງ ນຳໄປຫາຫ້ອງນອນຂອງພວກຜູ້ຍິງໂດຍກົງ. ຊາຍຈາກທາງອື່ນບໍ່ໄດ້ ເຂົ້າໄປໃນຫ້ອງນີ້ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຖືກເຊີນຊວນຢ່າງເດັດຂາດ. ຮ້ານບູຊາບັນພະບູລຸດຢູ່ໃນຫ້ອງຂອງ ພວກແມ່ຍິງ ແລະ ບໍ່ໄດ້ ແຕະຕ້ອງຢ່າງເດັດຂາດ. ພາຍໃນເຮືອນມີເຂດສຳລັບເຮັດວຽກ ແລະ ໃຊ້ສອຍຮ່ວມກັນ.

ເສດຖະກິດ

ຊາວອາຄ່າ ເຮັດໄຮ່ຢູ່ແຖບພູສູງເພື່ອປູກເຂົ້າຈ້າວ, ສາລີ, ຝ້າຍ, ພືດຜັກຕ່າງໆ, ຖົ່ວດົນ, ງາ ແລະ ຖົ່ວ ເຫຼືອງ. ໃນລະດູແລ້ງ ແມ່ນປູກຝົນເປັນຕົ້ນຕໍ.

ລ່າສັດ ແລະ ໃສ່ແຮວຈັບສັດປ່າມາເປັນອາຫານເພີ່ມເຕີມ ແມ່ນການເຄື່ອນໄຫວທີ່ຊາວອາຄ່ານິຍົມຊົມຊອບ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍດີ, ໃນໄລຍະຂະລຳທຸກການພົວພັນທາງເພດ ໄດ້ຂະໜາບໃຫ້ພວກຜູ້ຊາຍຕ້ອງລະເວັ້ນທຸກການລ່າສັດປ່າໃຫ່ຍໆ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການລົ້ມຕາຍຂອງພວກມັນ.

ຄອບຄົວ ແລະ ການແຕ່ງງານ

ເຜົ່າອາຄ່າ ສືບເຊື້ອສາຍທາງພໍ່ ຊຶ່ງຖືກຜູກມັດຈ່ອງຈຳດ້ວຍການພົວພັນເຊື້ອສາຍອັນຍາວໄກ ແລະ ສະ ຫຼັບສັບຊ້ອນ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ທຸກໆຄົນສາມາດຮູ້ໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງຊັດເຈນວ່າ ໃຜເປັນໃຜ, ເປັນລູກເຕົ້າ ໜຶ່ງກໍຂອງໃຜ. ຊາວອາຄ່າແຕ່ລະຄົນ ຖືຕົນເອງເປັນຂົວຕໍ່ລະຫວ່າງ ບັນພະບຸລຸດຂອງຕົນ ກັບລູກໆ ຫຼານໆ, ແລະ ການຕ້ອງຮຽນຮູ້ເຊື້ອສາຍລາຍລ່ອງຂອງໃຜຂອງລາວແບບທ່ອງຂຶ້ນໃຈ ນັ້ນເປັນສາຍຜູກ ພັນອັນໜຶ່ງ ທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງພວກເຂົາເຈົ້າ.

ຊາຍໜຸ່ມຍິງສາວອາຄ່າ ມີອິດສະຫຼະພາບຫຼາຍສົມຄວນ ເພື່ອສຳພັນທາງເພດນຳກັນກ່ອນການແຕ່ງ ງານ, ແລະ ການມີທ້ອງກ່ອນແຕ່ງງານ ບໍ່ຖືກຖືເປັນເລື່ອງໜ້າອັບອາ, ຫາກເປັນພຽງສິ່ງບົ່ງບອກເຖິງ ການເປັນແມ່ແຜ່ພັນເກັ່ງເທົ່ານັ້ນ. ຊາວອາຄ່າ ປົກກະຕິແລ້ວຈະຍິດໝັ້ນໃນຄວາມເປັນຜົວດຽວເມຍດຽວ, ແຕ່ວ່າຄົນຮັ່ງຫຼືມີອຳນາດບາດໃຫຍ່ ສາມາດເອົາເກີນກວ່າສາມເມຍ. ສາເຫດຂອງການເອົາເມຍ ເພີ່ມນັ້ນ ອາດຮວມມີບັນຫາເມຍກົກເປັນແມ່ໝັນ ຫຼື ບໍ່ສາມາດເກີດລູກຊາຍ. ເປັນເລື່ອງປົກກະຕິທີ່ຜູ້ ເປັນຜົວຈະຖາມຂໍອະນຸຍາດຈາກເມຍໃຫຍ່ກ່ອນ ຈຶ່ງເອົາເມຍນ້ອຍ. ພວກແມ່ຍິງຕ້ອງສືບສະກຸນທາງ ຝ່າຍຜົວຫຼັງການແຕ່ງງານ ແລະ ຍ້າຍໄປຢູ່ນຳຄອບຄົວພໍ່ແມ່ຂອງຜົວ ຫຼືບໍ່ກໍພາກັນໄປຕັ້ງເຮືອນຢູ່ໃກ້ໆ ທັນ.ເຖິງວ່າການຢ່າຮ້າງກັນບໍ່ເປັນເລື່ອງແປກປະຫຼາດ, ແຕ່ການອອກລູກແຕ່ລະເທື່ອນັບວ່າເປັນເລື່ອງ ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ສິ້ນເປືອງໜັກໜ້າ. ກໍເພາະພວກລູກເຕົ້າຕາມປົກກະຕິແລ້ວຈະຢູ່ນຳຄອບຄົວທາງຜົວ ສະເໝີ.

ສາສະໜາ

ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງອາຄ່າ ມີຈຸດແຕກຕ່າງກັນຢູ່ທີ່ເຂົາເຈົ້າຍິດຖືຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ຫຼັກຈັນຍາບັນ ອັນໜຶ່ງຊຶ່ງເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີແນວທາງສະເພາະຂອງຕົນ ເພື່ອການດຳລົງຊີວິດ - ບາງເທື່ອ ເພິ່ນເອີ້ນອັນນີ້ວ່າ “ ແບບແຜນອາຄ່າ “ (ອາຄ່າຊາງ) . “ ແບບແຜນອາຄ່າ “ ບໍ່ສະເພາະແຕ່ກວມ ເອົາບັນດາມູນເຊື້ອ, ພິທີກຳ ແລະ ກົດໝາຍປະເພນີທັງໝົດໆເທົ່ານັ້ນ, ຫາກຍັງກຳນົດບົ່ງບອກເຖິງວິ ທີເຮັດການປູກຝັງ, ການລ່າສັດ, ການບົ່ງມະຕິພະຍາດ ແລະ ການປິ່ນປົວ, ຕະຫຼອດເຖິງແບບວິທີປະ ພຶດໃນການພົວພັນຊຶ່ງກັນແລະກັນ ແລະ ກັບຄົນຈາກພາຍນອກ. “ເຊີມາ” ຫຼື “ ຜູ້ສ້າງ” ບ້ານ ມີພາລະ ໜ້າທີ່ຄ້ຳປະກັນໃຫ້ແບບແຜນອາຄ່າ ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຕາມຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ເຊີມາ ແມ່ນຊາຍຄົນໜຶ່ງ ທີ່ຖືກຮັດເລືອກຂຶ້ນມາຍ້ອນມີຄວາມບໍລິສຸດຂາວສະອາດ ແລະ ຍ້ອນພໍ່ຜູ້ ຫຼື ພໍ່ຂອງຕົນເຄີຍໄດ້ເປັນອາ ຈານດ້ານພິທີກຳປະຈຳບ້ານ ແລະ ຍ້ອນມີຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງຖອງກ່ຽວກັບ “ແບບແຜນອາຄ່າ”. ຖານະຕຳແໜ່ງຂອງ

ເຂົາສຳຄັນ ແລະ ສູງສັກຍິ່ງກວ່າຕຳແໜ່ງນາຍບ້ານ ທີ່ຮັບຜິດຊອບສະເພາະແຕ່ວຽກປົກຄອງ ທາງໂລກເທົ່ານັ້ນ.

ແຕ່ຢ່າງໃດກໍດີ, ຊາວອາຄຳກໍມີລະບົບການຖືຜີທີ່ສະຫຼັບສັບຊ້ອນ ແລະ ແຕ່ລະບ້ານອາດມີໝໍຜີ ເຖິງ ສອງຄົນ. ຜູ້ໜຶ່ງແມ່ນຍາພໍ່ໝໍຜີ, ເອີ້ນວ່າ “ຜີມາ” ທີ່ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບນຳພາຈັດພິທີກຳ ເຮັດຮີດບ້ານ

ຄອງເມືອງ ເພື່ອໃຫ້ບ້ານຢູ່ເຢັນເປັນສຸກ.ອີກຜູ້ໜຶ່ງແມ່ນ”ນິພາ”ຊຶ່ງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຜູ້ຍິງຮັບພາລະ . ໝໍຜີ ຍິງນີ້ຂ້ອນຂ້າງຫາຍາກ. ໝໍຜີນິພາແມ່ນຜີນາງທຽມທີ່ເຂົ້າຊົງ ແລະ ຕິດຕໍ່ສື່ສານກັບໂລກ ແຫ່ງຜີໄດ້,ສະ ເພາະຢ່າງຍິ່ງເພື່ອບົ່ງມະຕິກ່ຽວກັບພະຍາດ. ຕາມມູນເຊື້ອຂອງອາຄຳ, ຊ່າງຕີ ເຫຼັກມີຖານະບົດບາດສຳ ຄັນຢູ່ໃນບ້ານ ເພາະວ່າເຂົາເປັນຜູ້ຕິມິດ ແລະ ດາບສັກສິດ ທີ່ພວກໝໍ ຜີຖືໃນພິທີກຳຕ່າງໆ.

ອາຄຳ ຖືສາສະໜາສະເພາະຂອງຕົນ ທີ່ອີງໃສ່ລະບົບການເຮັດຮີດບະບົນຜີທີ່ຕິດພັນສະໜິດ ແໜ້ນກັບ ການບູຊາເສັ້ນໄຫວ້ບັນພະບູລຸດ. ຜີບັນພະບູລຸດຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການລ້ຽງດູ ແລະ ອຸປະ ຖາກຮັກສາສີ່ເທື່ອ ຕໍ່ປີເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ຄື: ໃນປີໃໝ່, ຍາມລົງເຂົ້າໄຮ່, ບຸນໂອນໂລ່ນຊາ ແລະ ໃນລະດູເກັບກ່ຽວເຂົ້າ.ອາດເວົ້າໄດ້ວ່າຄວາມເຊື່ອຖືທາງສາສະໜາຂອງຊາວອາຄຳ ຕິດພັນກັບ ຄວາມນັບຖືຢ່າງເລິກເຊິ່ງຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມທາງທຳມະຊາດ ຊຶ່ງຢູ່ໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງບັນ ດາຜີຜູ້ໃຫ້ການປົກປັກເບິ່ງແຍງ.

ການຕຳຫໍ່ ແລະ ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ.

ພວກແມ່ຍິງອາຄຳຕຳຜ້າແພໜາເຮັດເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມດ້ວຍຝ້າຍທີ່ບູກເອົາເອງ.ຜ້າທີ່ຕຳໄດ້ຖືກນຳໄປ ຍ້ອມ ຄາມແກ່ ຫຼື ດຳນິນຈາກຕົ້ນຫ້ອມ ທີ່ເຂົາເຈົ້າບູກເອົາເຊັ່ນກັນ. ພວກເດັກຍິງໄວຫົກເຈັດ ຂວບໄດ້ຖືກສິດ ສອນໃຫ້ຮູ້ປັ້ນຝ້າຍດ້ວຍໝາກປັ້ນອັນງ່າຍດາຍແລ້ວ. ພວກເຂົາເຈົ້າໃຊ້ທຸກໂອ ກາດຍາດທຸກເວລາເພື່ອ ປັ້ນຝ້າຍ. ນັບວ່າເປັນເລື່ອງປົກກະຕິທຳມະດາທີ່ເພິ່ນພົບເຫັນພວກແມ່ ຍິງ ແລະ ຊຸມຜູ້ສາວຢ່າງໄປໄຮ່ໂດຍ ປັ້ນຝ້າຍໄປນຳ.

ພວກຜູ້ຍິງອາຄຳ ເປັນທີ່ເບິ່ງອອກໄດ້ງ່າຍດາຍ ຍ້ອນຊຸດນຸ່ງຖືຕ່າງຕາຂອງເຂົາເຈົ້າ ຊຶ່ງຮວມມີ ສິ້ນຝ້າຍ ດຳເຂິນໆ, ເສື້ອຮັດເອິກ ແລະ ແອວສິດຳ ທີ່ປົກດ້ວຍເສື້ອຄຸມ ຊຶ່ງປະດັບດ້ວຍລາຍຖືກ ແສ່ວ ທີ່ຖືກອອກແບບຢ່າງພາກພຽນ. ເຂົາເຈົ້າຖືຜ້າພັນແຄ່ງຂາທີ່ມີລາຍປະດັບ ເພື່ອປ້ອງກັນແຄ່ງ ຂາເວລາເມື່ອໄຮ່ໄປນາ.

ແຕ່ສິ່ງທີ່ເປັນເອກະລັກໂດດເດັ່ນທີ່ສຸດຂອງແມ່ຍິງອາຄຳແມ່ນໝວກ. ແມ່ຍິງອາຄຳທັງໝົດລ້ວນ ແຕ່ໃສ່ ໝວກ. ໝວກອັນປານິດ,ຊຶ່ງເປັນເຄື່ອງໝາຍບົ່ງບອກວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ຂ້າມຜ່ານໄປສູ່ໄວ ເຕັມກະສຽນແລ້ວ. ໝວກເປັນເໝືອນຕົວແທນສະເພາະຂອງແມ່ຍິງແຕ່ລະຄົນ ແລະ ນາງຈະທຸ່ມ

ເທເວລາບໍ່ໜ້ອຍໃສ່ການ ປະດັບເອ້ໝວກຂອງຕົນດ້ວຍໝາກປັດ, ລາຍປັກເສັ້ນດ້ວຍດ້າຍສີ
ຕ່າງໆ, ຂົນລົງໜ້ອຍໜຶ່ງ ແລະ ເງິນຫຼຽນອ້ອມຮອບ.

ພວກແມ່ຍິງລ້ວນແຕ່ມີ ຫຼືມັກໃສ່ເຄື່ອງເອ້ດ້ວຍເງິນ, ເຊັ່ນກ້ອງຄໍ, ຫຼຽນເງິນ ຕະຫຼອດເຖິງເງິນຫຼຽນ
ນ້ອຍ ຫຍິບຮ້ອຍໃສ່ໝວກ. ເຄື່ອງເອ້ ແລະ ເຄື່ອງປະດັບດ້ວຍເງິນຂອງພວກແມ່ຍິງ ແນ່ນອນ
ແລ້ວວ່າມີຈຳ ນວນແຕກຕ່າງກັນໄປໂດຍອີງຕາມສິນສອດຄ່າດອງ ແລະ ຖານະເສດຖະກິດຂອງ
ແຕ່ລະຄົນ.

ເຂດ ປສຊ ນໍ້າຫ້າ

- ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງ ໃນປີ 1993
- ມີເນື້ອທີ່ 222,400 ເຮັກຕາ ຫຼື 2000 ກມ ມົນທົນ (ສູງລິ້ນລະດັບນໍ້າທະເລ ແຕ່ 500 ເຖິງ 2094 ແມັດ).
- ຕິດຈອດກັບເຂດອະນຸລັກຮັກສາຊຽງຢິງ ແຫ່ງແຂວງຢຸນນານ ສປປ.ຈີນ.
- ມີສັດໃຫຍ່ທີ່ລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ 37 ຊະນິດຢູ່ອາໄສ. ທັງໝົດ ເປັນຈຳພວກສັດຫາຍາກ ຫຼື ຖືກນາບຊູ່ ສູນພັນ. ໃນຈຳພວກນີ້ ຮວມມີເສືອດາວ, ເສືອໂຄ່ງ ແລະ ເສືອກະລູດລາຍເຜື້ອ, ລົງກັງ, ລິ້ນ; ຊ້າງ, ໝີດຳ, ໝີນ້ອຍຄໍກ່ານ, ກະທິງ, ຄວາຍປ່າ.
- ມີນົກ 288 ຊະນິດ ໃນ ສປຊ ນໍ້າຫ້າ. ໃນຈຳນວນທີ່ເປັນປະເພດສຳຄັນ ຮວມມີໄກ່ຂວາສີເງິນ, ນົກ ກະທາຄໍກ່ານສີນໍ້າຕານ, ນົກຂວາໃຫຍ່ສີມືນ, ນົກແກນໃຫຍ່, ນົກແກ້ວເອີກລາຍດາວ, ນົກຖົວຄໍມືນ.
- ມີ 5 ຊົນເຜົ່າອາໄສຢູ່ໃນເຂດ ປສຊ ນໍ້າຫ້າ, ກ່າວຄື: ເຜົ່າຂະມຸ, ອາຄາ, ມົ້ງ, ຍ້າວ ແລະ ລານແຕນ (ລາວຫ້ວຍ).
- ມີ 25 ບ້ານຢູ່ໃນເຂດ ປສຊ ນໍ້າຫ້າ ແລະ 65 ບ້ານ ຢູ່ໃນເຂດອ້ອມຮອບ ແຕ່ຮ່ວມນຳໃຊ້ດິນ ຫຼື ຊັບ ພະຍາກອນ ຢູ່ໃນ ປສຊ.

ການຄຸ້ມຄອງ

ເຂດ ປສຊ ນໍ້າຫ້າ ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງ ຂອງໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງ ປສຊ ນໍ້າຫ້າ ຂຶ້ນກັບພະແນກກະ ສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງແຂວງ. ການເຄື່ອນໄຫວຄຸ້ມຄອງຮ່ວມມື :

- ຈັດຕັ້ງຜັນຂະຫຍາຍ ແລະ ປະຕິບັດແຜນການ ໂດຍຮ່ວມມືກັບບັນດາຊຸມຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຄຸ້ມ ຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາເຂດ ປສຊ. ເພິ່ນຮຽກການຄຸ້ມຄອງນີ້ວ່າ ການຄຸ້ມຄອງແບບປະສານຮ່ວມ ມື ຫຼື ການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນ.
- ບັງຄັບປະຕິບັດບັນດາຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບລະດັບຊາດ, ແຂວງ ແລະ ປສຊ ເອງ.
- ສຶກສາອົບຮົມ ແລະ ປຸກຝັງຈິດສຳນຶກອະນຸລັກຮັກສາ ປສຊ.
- ສຳຫຼວດເບິ່ງສັດປ່າ ແລະ ກວດກາລາດຕະເວນ ປສຊ.
- ໝາຍເຂດແດນ ປສຊ
- ວາງແຜນການຄຸ້ມຄອງ

ໂສມໜ້າ : ບັດອະນຸຍາດທ່ຽວຊົມ ປສຊ ນໍ້າຫ້າ

ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງ ປສຊ, ຫ້ອງການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງຫຼວງ ນໍ້າຫ້າ ແລະ ໂຄງການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດແບບອະນຸລັກນໍ້າຫ້າ ເປັນຜູ້ທຳອິດໃນ ສປປ.ລາວ ທີ່ໄດ້ ສ້າງ ບັດອະນຸຍາດທ່ຽວຊົມປ່າຢ່າງຖືກກົດໝາຍ ໃນເດືອນທັນວາ ປີ 2000. ຄ່າອອກໃບອະນຸຍາດທ່ຽວ ຊົມປ່າແມ່ນ 1 ໂດລາຕໍ່ຄົນແລະ ຕໍ່ມື້. ນັກທ່ອງທ່ຽວທຸກຄົນທີ່ຢາກຢ່າງທ່ຽວຢູ່ພາຍໃນເຂດ ປສຊ ນໍ້າຫ້າ ຈະຕ້ອງໄດ້ຊື້ບັດອະນຸຍາດສາກ່ອນ. ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ມີແຕ່ນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ໃຊ້ບໍລິການຂອງຜູ້ພາທ່ຽວ ຊຶ່ງ

ໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ຢັ້ງຢືນໂດຍທ້ອງຖິ່ນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງມີສິດໄດ້ຮັບບັດອະນຸຍາດທ່ຽວຊົມປ່າ. ເງິນທີ່ໄດ້ ຈາກການອອກບັດອະນຸຍາດ ຕົກເປັນຂອງໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງ ປສຊ ນ້ຳຫ້າ, ຫ້ອງການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ບັນດາໝູ່ບ້ານໂດຍກົງ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຈຸດປະສົງອະນຸລັກປ່າໄມ້ ແລະ ສັດປ່າ ແລະ ເພື່ອການຮັກສາປົວແປງສາຍທາງທ່ອງທ່ຽວ.

ລະບຽບຫຼັກການໃນການທ່ຽວປ່າ ໄດ້ ບົ່ງແຈ້ງໄວ້ໃນດ້ານຫຼັງຂອງແຕ່ລະບັດອະນຸຍາດ.

ເລກທີ:.....

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
 Ministry of Agriculture and Forestry of the Lao PDR

ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
 Luang Namtha Department of Agriculture and Forestry

ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ນ້ຳຫ້າ
 Nam Ha National biodiversity Conservation Area

ບັດອະນຸຍາດ ເດີນປ່າ
Trekking Permit

Name / ຊື່.....

Nationality / ສັນຊາດ

Passport No/ນ້ຳເບີໜັງສືເດີນທາງ.....

Dates of trek / ວັນທີຍ່າງທ່ຽວປ່າ.....

..... Route / ເສັ້ນທາງຍ່າງ.....

.....

Fee / ລາຄາ

Reminder

Trekking is permitted only with certified guides
 Please keep this permit with you
 This permit should be shown to village and local authorities upon demand
 To show respect for the local Culture please

- Check with your guide if you have any question regarding appropriate behavior
- Refrain from giving personal gifts, it encourages begging
- Please respect holy places and villager's privacy
- The use of drugs is prohibited in the Lao PDR

In order to minimize your impact on the environment, we ask that you

- Carry out all trash that you generate
- Do not buy or consume wildlife products
- Please help reduce the risk of forest fires
- Stay on the designated trail

ຂໍ້ແນະນຳ:

- ການໄປຍ່າງປ່າທຸກຄັ້ງ ຕ້ອງໄປກັບພະນັກງານນຳທ່ຽວ ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ແລະໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຢ່າງເປັນທາງການເທົ່ານັ້ນ.
- ກະລຸນາຮັກສາບັດນີ້ໄວ້ດີຕົວ ເພື່ອການກວດກາ
- ກໍລະນີອຳນາດການປົກຄອງບ້ານຮຽກຮ້ອງ ຈຶ່ງແຈ້ງບັດນີ້ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ຊາຍ.

ເພື່ອສະແດງຄວາມນັບຖືຕໍ່ວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ກະລຸນາ:

- ຖາມພະນັກງານນຳທ່ຽວ ກ່ຽວກັບການປະພຶດຕິພາບທີ່ເໝາະສົມໃນໝູ່ບ້ານ.
- ບໍ່ຄວນເອົາສິ່ງຂອງ ຫຼື ຂອງຂວັນໃຫ້ຊາວບ້ານເປັນການສ່ວນຕົວ ເພາະເປັນການສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການຂໍຫາມ.
- ຈຶ່ງເຄົາລົບນັບຖືສະຖານທີ່ສັກສິດ ແລະຄວາມເຊື່ອຖືຂອງຊາວບ້ານ.
- ການເສບສິ່ງເສບຕິດ ເປັນສິ່ງຕ້ອງຫ້າມ ໃນ ສປປ.ລາວ

ທ່ານຈຶ່ງຊ່ວຍປະກອບສ່ວນຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມໂດຍວິທີ:

- ເກັບເອົາສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ທ່ານສ້າງຂຶ້ນ ກັບບ້ານໃຫ້ໝົດ
- ບໍ່ຊື້ ແລະ ບໍ່ກິນອາຫານ ທີ່ແຕ່ງດ້ວຍຊີ້ນສັດປ່າເປັນອັນຂາດ
- ກະລຸນາຊ່ວຍກັນປ້ອງກັນອັກຄີໄພ
- ຢ່າງທ່ຽວປ່າຕາມເສັ້ນທາງທີ່ກຳນົດໄວ້ໃຫ້ເທົ່ານັ້ນ.

ຄູ່ມືນ້ອຍວ່າດ້ວຍລຸກຂະຊາດ ແລະ ສັດທີ່ເຂດ ປສຊ ນ້ຳຫ້າ

ຄູ່ມືນີ້ ຈະພາທ່ານໄປຮູ້ຈັກຄຸນເຄີຍກັບບັນດາປະເພດແມກໄມ້ ແລະ ສັດປ່າ ຊຶ່ງເປັນທີ່ຮູ້ຈັກໂດຍທົ່ວໄປ ໃນເຂດນີ້. ສ່ວນໜຶ່ງຂອງຈຳພວກທີ່ຫາຍາກ ຫຼື ສູນພັນໄປແລ້ວ ກໍໄດ້ນຳມາໄວ້ໃນນີ້ ຍ້ອນເຫັນວ່າ ມັນຄົງກຸ້ມຄ່າ ຫາກນຳມາກ່າວໃຫ້ພວກນັກທ່ອງທ່ຽວຟັງ. ຊື່ເປັນຄວາມລາວ ຂຽນເປັນໂຕງ່າງຢູ່ທາງ ໜ້າ ; ຊື່ວິທະຍາສາດ ຢູ່ຫຼັງເປັນໂຕງ່າງໃນວົງເລັບ. ສຳລັບຮູບຖ່າຍ ແລະ ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມນັ້ນ ໃຫ້ອີງ ໃສ່ບັນດາປຶ້ມຄູ່ມື ແລະ ປຶ້ມຄົ້ນຄວ້າ ຊຶ່ງກ່າວໄວ້ໃນບັນຊີ “ ບັນດາເອກະສານອ້າງອີງ ແລະ ແນະນຳ ໃຫ້ອ່ານ “ ຂອງບົດນີ້.

ປ່າໄມ້ ແລະ ໝູ່ໄມ້ :

ເຂດນ້ຳຫ້າສ່ວນຫຼາຍເປັນປ່າຂອງໝູ່ໄມ້ປະສົມ ທີ່ຖ່າຍໃບເປັນສ່ວຍໃຫຍ່. ເພິ່ນເອີ້ນວ່າເປັນຕົ້ນໄມ້ ຖ່າຍໃບ ຫາກໃບເກົ່າຂອງມັນລົ່ນຖິ້ມ ແລະ ໃບໃໝ່ຢັ່ງຂຶ້ນມາແທນທີ່ໜຶ່ງເທື່ອຕໍ່ປີເປັນຢ່າງໜ້ອຍ. ດັ່ງ ນັ້ນ, ປ່າໄມ້ປະສົມທີ່ຖ່າຍໃບ ແມ່ນປ່າໄມ້ທີ່ປະກອບດ້ວຍບັນດາປະເພດຕົ້ນໄມ້ ທີ່ປ່ຽນ ຖ່າຍໃບເປັນສ່ວນຫຼາຍ. ໃນເຂດນີ້ ກໍຫາກມີປ່າເຄິ່ງຂຽວຕະຫຼອດ, ປ່າພູພຽງແທ້ໆແລ້ງທີ່ຂຽວຕະຫຼອດ ແລະ ປ່າດົງຊຸ່ມທີ່ຂຽວຕະຫຼອດ. ກົກໄມ້ຂຽວຕະຫຼອດ ແມ່ນກົກໄມ້ທີ່ບໍ່ປ່ຽນຖ່າຍໃບຈັກເທື່ອ. ດັ່ງນັ້ນ, ປ່າໄມ້ຂຽວຕະຫຼອດຈຶ່ງແມ່ນປ່າທີ່ປະກອບດ້ວຍຈຳພວກຕົ້ນໄມ້ຂຽວຕະຫຼອດເປັນສ່ວນຫຼາຍ. ຈຳນວນໜຶ່ງ ຂອງປະເພດໄມ້ລຳຕົ້ນໃຫຍ່ທີ່ມີຢູ່ທົ່ວໄປໃນເຂດນີ້ ແມ່ນ : ໄມ້..... (Michelia Champka), ໄມ້..... (Eugenia sp), ໄມ້ຈວງຫອມ (Mansoniagagei), ໄມ້ກໍ່ (Pometia pinnata), ໄມ້ຫົກ (Thyrostachys siamensis sp) ແລະ ປະເພດໄມ້ປ່ອງສາລະພັດຢ່າງ. ຈຳພວກກົກໄມ້ລຳຕົ້ນ ໃຫຍ່ຍິ່ງອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຕົບໜາຫາກຍິ່ງຂຶ້ນສູ່ທີ່ສູງ. ຈຳພວກໄມ້ກໍ່ (Pometia pinnata), ແລະ ໄມ້ປ່ອງຊະນິດຕ່າງໆ ມັກພົບເຫັນຫຼາຍຕາມສັນ ແລະ ຈ້າຍພູ, ລຽບແຄມຝັ່ງຫ້ວຍນ້ຳລຳທານກໍມີພວກໄມ້ຕະກູນໄມ້ໃຜ່, ຕົ້ນກວ້ຍ, ຕົ້ນຕາວ ຕົ້ນຄໍ້ ແລະ ສາລະພັດໄມ້ລຳຕົ້ນໃຫຍ່ເຊັ່ນກັນ.

ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ບໍ່ແມ່ນໄມ້ທ່ອນ

ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ບໍ່ແມ່ນໄມ້ທ່ອນ ແມ່ນສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງ, ນອກເໜືອຈາກໄມ້ທ່ອນ, ທີ່ເກັບມາຈາກປ່າດົງເພື່ອຊົມໃຊ້ ຫຼື ຂາຍ ເຊັ່ນ : ເຮັດຮາກຢາ, ເຄື່ອງຫອມ ແລະ ເຮັດເຄື່ອງຫັດຖະກຳປະເພດນ້ອຍໆ. ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ອາດເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນສຳລັບໝູ່ບ້ານທີ່ຢູ່ໃກ້ປ່າດົງ. ປ່າດົງເຂດນ້ຳຫ້າອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ. ການຂຸດຄົ້ນເອົາເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແບບຍືນຍົງ ໂດຍຊາວບ້ານໃນ ປສຊ ນ້ຳຫ້າ ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໃນຖານເປັນແຫຼ່ງສ້າງລາຍຮັບແບບຍືນຍົງຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ ແລະ ເປັນລາງວັນຕອບແທນອັນສຳຄັນ ໃຫ້ແກ່ການອະນຸລັກປົກປ້ອງຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆຂອງປ່າໄມ້. ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງສຳຄັນຈຳນວນໜຶ່ງ ມີດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

ຫວາຍ - Rattan (Calammus & Daemonorops) ໝາກຂອງມັນສົ່ງຂາຍໄປຕະຫຼາດຈີນ ເພື່ອເຮັດຢາ. ລຳຕົ້ນຂອງມັນໃຊ້ເຮັດສາລະພັດເຄື່ອງຫັດຖະກຳຈັກສານ ເຊັ່ນ: ກະຊ້າ ແລະ ໂຕະ ຕັ່ງ ຕຽງ. ໜໍ່ຂອງມັນ ມັກໃຊ້ກິນເປັນອາຫານ, ເຊັ່ນ: ເຮັດແຈ່ວ ຫຼື ໃສ່ເອາະ ໃສ່ແກງຕ່າງໆ.

ໝາກແມ່ງ - Cardamom (Amomum spp) ໝາກຂອງມັນ ໃຊ້ເຮັດຢາຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນເອງ ແລະ ຍັງ ສົ່ງຂາຍໃຫ້ຕະຫຼາດການຢາຂອງຈີນ. ມັນຍັງຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອເຮັດເຄື່ອງຫອມ ເພື່ອປຸງລົດອາຫານ, ມີ ລາຄາສູງໃນບັນດາປະເທດຢູຣົບ. ພຶດຊະນິດນີ້ມີຫຼາຍສົມຄວນໃນບາງເຂດ.

ໝໍ້ໄມ້ - Bamboo shoots – ໝໍ້ໄມ້ຂອງໄມ້ປ່ອງຊະນິດຕ່າງໆ ໃຊ້ເພື່ອກິນ ແລະ ຂາຍໃນຕະຫຼາດ ທ້ອງຖິ່ນ. ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງປະເພດນີ້ ມີຫຼາຍທີ່ສຸດ.

ດອກເຜິ້ງ ງ່າໃບຫຼາຍ jewel orchid (Amoetochilis Roxburghii) -ອີງຕາມຂໍ້ກຳນົດກົດລະບຽບຂອງແຂວງ, ທຸກການຂຸດຄົ້ນ ແລະ ຂາຍຕົ້ນດອກເຜິ້ງຊະນິດນີ້ ລ້ວນແຕ່ເປັນການກະທຳຜິດ. ຢ່າງໃດກໍດີ, ຍ້ອນລາຄາມັນແພງຫຼາຍ ຈຶ່ງອາດມີການລັກລອບສົ່ງອອກໄປຂາຍໃນຕະຫຼາດການຢາຂອງຈີນ.

ໄມ້ເກດສະໜາ - Eaglewood (Aquilaaria Crassna)- ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຊະນິດນີ້ ລາຄາແພງເປັນທີ່ສຸດ ແລະ ໃຊ້ເພື່ອເຮັດນ້ຳຫອມ. ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ເກດສະໜາ ເປັນການຜິດກົດໝາຍຢູ່ໃນ ປສຊ ນ້ຳທ້າ ແລະ ຖືກເກືອດຫ້າມໃນຫຼາຍໆເຂດ ຂອງ ສປປ.ລາວ.

ເບືອກເມືອກ Tree bark (Cinnamomum Cassia) ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການເຮັດນ້ຳຫອມ ແລະ ເປັນແຫຼ່ງອ່າວໃຫຍ່ ຫຼື ໃຫຍ່ກວ່າໝູ່ ເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ ສຳລັບບາງບ້ານຢູ່ໃນ ປສຊ ນ້ຳທ້າ.

ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ

ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ ເປັນສັດເລືອດອຸ່ນ ມີກະດູກສັນຫຼັງ, ມີຂົນ ຫຼື ຜົມ, ສາມາດອອກລູກ ແລະ ລ້ຽງລູກນ້ອຍດ້ວຍນ້ຳນົມຂອງຕົນ. ມະນຸດ, ລີງ, ລິ່ນ, ຫູພຸກ, ລິ່ງ, ເຈຍ, ໝາ, ໝີ, ງົວ, ຄວາຍ, ເສືອໂຄ່ງ, ກວາງ, ຫູປ່າ, ກະຕ່າຍ, ກະຮອກ ແລະ ອີກຫຼາຍໆສັດ ລ້ວນແຕ່ເປັນສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ. ຈຳນວນນົກບໍ່ແມ່ນພວກສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ເພາະພວກມັນຟັກໄຂ່ ແລະ ມີປີກ, ຫາກບໍ່ແມ່ນມີຂົນ; ຈຳ ພວກງູ, ເຕົາ ແລະ ຕະກູນກະປອມ ກໍບໍ່ແມ່ນຄືກັນ ເພາະພວກມັນຟັກໄຂ່, ເລືອດເຢັນ ແລະບໍ່ມີຂົນ.

ເຮັດແນວໃດ ຈຶ່ງຈະເຫັນສັດປ່າ ທີ່ລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ

ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ສ່ວນຫຼາຍຈະຫາເບິ່ງຍາກ ຍ້ອນຖືກລ່າຫຼາຍ. ກະຮອກມັກສົ່ງສຽງດັງ ໃນເວລາມັນເຄື່ອນຍ້າຍຈາກຖ່າໄມ້ນີ້ໄປຫາຖ່າໄມ້ອື່ນ ຫຼື ເວລາມັນແລ່ນໄປຕາມໃບໄມ້ແຫ້ງຢູ່ໜ້າດິນ. ລີງ ແລະ ກວາງ ອາດເປັນທີ່ພໍ້ຈອບເບິ່ງໄດ້ໃນຕອນເຊົ້າໆ ຫຼື ຕອນແລງໆ. ຫາກລ່ອງເຮືອ ຫຼື ແພລິງໄປຕາມລຳ ນ້ຳທ້າ, ບາງທີທ່ານອາດມີໂອກາດດີຫາຍາກ ເພື່ອເຫັນສັດປ່າທີ່ລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມໂຕໃຫຍ່ໆ ເຊັ່ນ: ເສືອດາວ, ໝີ, ຫູປ່າ ທີ່ອາດສາມາດພົບເຫັນໄດ້ງ່າຍກວ່າໝູ່ - ຫາກທ່ານມີຄວາມກ້າຫານພໍ ເພື່ອນຳຮອຍຫຼື ສິ່ງບົ່ງບອກອື່ນໆ ຂອງພວກມັນ ເຊັ່ນວ່າ ຮອຍເລັບຂຸດຕາມຕົ້ນໄມ້ເປັນຕົ້ນ. ຝູງເຈຍ ອາດສາມາດພົບເຫັນໄດ້ໃນຕອນແລງຄ້າຍຄຳ ຫຼື ແຕ່ເຊົ້າໆ, ແຕ່ຈະເບິ່ງພວກມັນອອກຍາກໃນເວລາພວມປິ່ນ.

ບາງປະເພດສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມ ທີ່ອາດພົບເຫັນໃນເຂດນີ້:

ຕາມລາຍງານທີ່ໄດ້ຮັບ, ບັນດາສັດປ່າໃນບັນຊີລາຍຊື່ຢູ່ລຸ່ມນີ້ ເປັນຈຳພວກທີ່ມັກພົບພໍ້ຢູ່ເລື້ອຍໆໃນແຖບນີ້. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງມັນ ອາດມີສ່ວນຖືກຈຳກັດ ແລະ ອາດເຫັນໄດ້ຍາກ (ເຖິງວ່າບໍ່ເຖິງຂັ້ນ ຄືຈຳພວກທີ່ຢູ່ໃນປະເພດຖືກນາບຊູ່ໃຫ້ສູນພັນກໍດີ).

ໝູຂີ້ - Hory Bamboo Rat (*Rhizomys pruinosus*)- ໝູຂີ້ຊະນິດນີ້ ມັກລີ້ຊ້ອນຢູ່ຕາມສຸມໄມ້ປ່ອງໃນປ່າດົງເຂດພູພຽງ ແລະ ພູດອຍ. ພວກມັນມັກຢູ່ໃຕ້ດິນໃນຕອນກາງເວນ ແລະ ອາໄສກິນໝໍ້ໄມ້, ແກ່ນພືດໄມ້ ແລະ ໝາກໄມ້ປ່າຕ່າງໆ.

ກະຮອກ - Pallas's Squirrel (*Callosciurus erythraeus*)- ເຮັດຮັງໃນໂກນໄມ້ - ກິນສາລະພັດໝາກໄມ້, ແກ່ນພືດຕ່າງໆ, ດອກໄມ້ຕ່າງໆ, ໝໍ້ແລະແໜງໄມ້, ໃບໄມ້, ເປືອກໄມ້, ແມງໄມ້ຕ່າງໆ.

ກະໄນ່ແກ້ມແດງ - Red-cheeked Squirrel (*Dremomys rufigenis*)- ກິນສະເພາະໝາກໄມ້, ແກ່ນພືດໄມ້ຕ່າງໆ, ແມງໄມ້ ແລະ ຂີ້ກະເດືອນ. ກະຮອກຊະນິດນີ້ ອາໄສຢູ່ຕາມໜ້າດິນເປັນຕົ້ນຕໍ.

ໝັ້ນ - Hodgson's porcupine (*Hystrix Brachyura*)- ອາໄສຢູ່ໃຕ້ດິນ, ລີ້ຊ້ອນຢູ່ໃຕ້ດິນ. ກິນຮາກໄມ້, ຫົວມັນຕ່າງໆ, ເປືອກໄມ້ ແລະ ໝາກໄມ້ຫຼິ້ນບາງຊະນິດ.

ຈອນຟອນ - Yellow-Throated Marten (*Martes flavigula*)- ເຄື່ອນໄຫວທ້າວຫັນຕອນກາງເວັນ. ສາມາດພົບເຫັນໃນປ່າທຸກປະເພດ. ກິນໝາກໄມ້, ແມງໄມ້, ໄຂ່, ນົກ, ກະຮອກ, ກິບ, ໆລໆ.

ໝູປ່າ - Eurasian wild pig (*Sus serofa*)- ໝູປ່າເປັນບັນພະບູລຸດຂອງໝູບ້ານ, ກິນໝາກໄມ້ຫຼິ້ນ, ຮາກໄມ້ບາງຊະນິດ, ຫົວມັນ ແລະ ໄນໝາກໄມ້. ໂຕແມ່ເລີ່ມສືບພັນ ຫຼັງຈາກອາຍຸແປດເດືອນ; ຖືພາໜຶ່ງປີ ແລະ ອາດອອກລູກເຖິງແປດໂຕແຕ່ລະເທື່ອຄອດ. ອາດຕົກເປັນເຫຍື່ອຂອງເສືອດາວ, ເສືອໂຄ່ງ ແລະ ງູຫຼາມ.

ຟານ - Indian Muntjac ຫຼື Barking deer (*Rhizomys pruinosus*)- ພາສາອັງກິດເອີ້ນວ່າ “ ກວາງຮູ້ເທົ່າ “ ເພາະວ່າມັນຈະຮ້ອງເທົ່າເວລາມັນຕື່ນຕົກໃຈ ຫຼື ພົບອັນຕະລາຍ. ມັນມີເຂົ້າສີນ. ສາມາດພົບເຫັນໃນກາງເວັນ ແລະ ອາດໃນກາງຄືນນຳ. ກິນໃບໄມ້ ແລະ ໃບຫຍ້າອ່ອນ, ໝາກໄມ້ຫຼິ້ນ ແລະ ເມັດພືດຈຳນວນໜຶ່ງ. ມັກຖືກໄລ່ລ້າໂດຍເສືອດາວ, ເສືອໂຄ່ງ ແລະ ງູຫຼືອມໃຫຍ່. ມັກປະສົມພັນລະຫວ່າງເດືອນທັນວາ - ມັງກອນ ແລະ ອອກລູກໃນທົກເດືອນຕໍ່ມາ.

ບາງສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ ຊະນິດທີ່ຫາຍາກ ແລະ ພໍ້ມີໃຫ້ເຫັນໃນເຂດນີ້.

ທີ່ ປສຊ ນ້ຳທ້າ ມີສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ 21 ຊະນິດ ຖືກຈັດເຂົ້າໃນບັນຊີລາຍຊື່ຂອງປະເພດສັດສຳຄັນທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍບູລິມະສິດຂອງການອະນຸລັກປົກປ້ອງ (ເບິ່ງບົດ 3 ເພື່ອຮູ້ຄຳນິຍາມຂອງປະເພດ ສຳຄັນ). ທ່ານອາດຈະບໍ່ເຄີຍເຫັນສັດປະເພດນີ້ດ້ວຍຕົນເອງ. ຫາກທ່ານໂຊກດີພໍ, ທ່ານອາດຈະໄດ້ ເຫັນຮ່ອງຮອຍແນວໃດໜຶ່ງຂອງພວກມັນ. ຢ່າງໃດກໍດີ, ມັນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເປັນໜ້າຍິນສະອອນ ໃຈທີ່

ຈະສະເໜີແນະນຳສັດຈຳພວກນີ້ ໃຫ້ພວກນັກທ່ອງທ່ຽວຊາບນຳ. ໃຫ້ດີແທ້, ຄວນຂໍໃຫ້ຊາວບ້ານ ຊ່ວຍ ແບ່ງປັນຄວາມຮູ້ຂອງພວກຕົນ ກ່ຽວກັບປະເພດສັດທີ່ຖືກນາບຊູ່ນີ້ ໃຫ້ພວກນັກທ່ອງທ່ຽວຕື່ມ. ບາງຈຳ ນວນຂອງພວກສັດຫາຍາກ ແລະ ຖືກນາບຊູ່ເທົ່າທີ່ເຫັນຢູ່ໃນແຖບນີ້ ແມ່ນເສືອໂຄ່ງ, ຊ້າງ, ກະທົງ, ໝີ ດຳ, ລົງກັງ, ເສືອດາວ ແລະ - Sambar (*Cervus unicolor*)

ບາງສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມທີ່ອາດຈະບໍ່ເຫຼືອລອດອີກຕໍ່ໄປໃນເຂດນີ້

ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມບາງຊະນິດ ຊຶ່ງເຄີຍຢູ່ອາໃສ ໃນ ປສຊ ນ້ຳທ້າ ມາແຕ່ໃດໆ ອາດຈະບໍ່ເຫຼືອໃຫ້ ເຫັນອີກໃນອະນາຄົດໃກ້ໆນີ້ ຍ້ອນຖືກຍິງ ຂ້າ ແລະ ຍ້ອນສູນເສຍທີ່ຢູ່ອາໃສ. ກ່ອນອື່ນ ແມ່ນສອງ ປະ ເພດສັດ, ກ່າວຄື : ທະນີ - Gibbon (*Hylobates* sp) ແລະ ແຮດ - Javan / Sumatran Rhinoceros (*Rhinoceros Sondaicus / Dicerorhinus Sumatrensis*). ຈຳພວກອື່ນໆທີ່ຖືກນາບຊູ່ ບັດຈຸບັນຢູ່ໃນ ເຂດນີ້ ກໍພວມປະເຊີນກັບຊາຕາກຳອັນດຽວກັນ ກັບທະນີ ແລະ ແຮດ ຖ້າວ່າພວກເຮົາບໍ່ ຢຸດເຊົາການ ລ່າສັດ ແລະ ບໍ່ປົກປ້ອງແຫຼ່ງທີ່ຢູ່ອາໃສຂອງພວກມັນ ຈາກການຖືກທຳລາຍ.

ສັດເລືອຄານ

ສັດເລືອຄານ ເປັນພວກສັດທີ່ມີກະດູກສັນຫຼັງແລະເລືອດເຢັນ, ບໍ່ມີຂົນ ຫຼື ຜົມ, ແລະ ຝັກໄຂ່. ງ, ເຕົ່າ, ແຂ້, ເຫ້ຍ-ແລນ, ກະປອມ, ແມ່ນຈຳພວກສັດເລືອຄານ. ນົກຕ່າງໆ ບໍ່ແມ່ນສັດເລືອຄານ ເພາະພວກ ມັນເລືອດອຸ່ນ ແລະ ມີປີກ.

ຈະຫາເບິ່ງສັດເລືອຄານໄດ້ຄືແນວໃດ ?

ງ ບາງຊະນິດ ມັກຢູ່ບ່ອນແຫ້ງ, ເຊັ່ນ: ຢູ່ເທິງຟຸ່ມໄມ້ໃນປ່າ. ຈົ່ງຟັງດັງ ທ່ານສາມາດໄດ້ຍິນສຽງແລ່ນ ເລືອໄປຕາມໃບໄມ້ແຫ້ງໃນປ່າ ຫຼື ລຽບທາງຢ່າງ. ງ ຍັງເປັນທີ່ພົບເຫັນໄດ້ຢູ່ໃກ້ໆໜອງນ້ຳ ຫຼື ລຽບແຄມ ຫ້ວຍນ້ຳ, ບ່ອນທີ່ພວກມັນອາດມາໄລ່ລ່າກິນກົບ, ຊຽດ. ໂຕກະປອມ ມັກພົບເຫັນຢູ່ຕາມລຳຕົ້ນຂອງກົກ ໄມ້, ເວລາຕົ້ນຍ້ານພວກມັນມັກແລ່ນຂຶ້ນໄປຕາມດ້ານຫຼັງຂອງຕົ້ນໄມ້ສະເໝີ. ເຕົ່າມັກຢູ່ເລາະລຽບ ແຄມ ຝັ່ງນ້ຳ ແລະ ມັກສົ່ງສຽງດັງເວລາລົງນ້ຳ.

ສັດເລືອຄານຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ອາດເຫັນໃນເຂດນີ້.

ພວກູພິດ :

ງ.ເຫ້າຫ້ອມ (?) White - lipped pit viper (*Trimeresurus albolabris*)- ອາດພົບເຫັນ ໃບ ບ່ອນໂລ່ງແຈ້ງ ແຖບຊົນນະບົດ ແລະ ຮອດໃນເຂດກາງເມືອງເອງກໍມີ. ກິນໝູ, ກົບຊຽດ, ນົກ ແລະ ກະ ປອມ - ມີພິດ ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດ. ເປັນຕົວການຕອດຄົນມາຫຼາຍ.

ງເພົາກະບູ(?)..... Banded krait (*Burgarus fasciatus*)- ຢູ່ບ່ອນແຫ້ງໃນປ່າເຂດດິນຕຳ. ກິນກະ ກອມ, ງ ແລະ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມໂຕນ້ອຍໆ. ໄປມາຊ້າ ແຕ່ອັນຕະລາຍເຖິງຕາຍ.

ຈູທາມທານ.(?)..... _Red-necked Keelback (*Rhabdophis Subminiatus*)- ມັກຢູ່ປ່າຊຸ່ມປຽກ. ກິນ ກົບຂຽດ ແລະ ຄັກຄາກ. ເປັນອັນຕະລາຍ.

ຈູບໍ່ມີພິດ :

ຈູປາ Stiped Water Snake (*Enhydris jagorii*)- ເຄື່ອນໄຫວຫາກິນກາງເວັນ. ຢູ່ຕາມຫ້ວຍຮ່ອງໜອງ ບຶງ.

ຈູ..... Chequered Keelback (*Xeno – chrophis piscator*)- ຫາກິນທັງເວັນແລະຄືນ. ສາມາດ ຕອດແຕ່ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍ. ຢູ່ໃກ້ຫ້ວຍ, ໜອງ ແລະ ນາເຂົ້າທີ່ມີນ້ຳ.

ຈູດາງແຫ Striped Kelback (*Amphiesma stolata*)- ເຄື່ອນໄຫວກາງເວັນ. ພົບເຫັນຕາມທົ່ງ ພຽງທີ່ ມີນ້ຳ, ກິນກົບຂຽດ ແລະ ຄັກຄາກ.

ຈູສິງ Indo-chinese Rat snake (*Ptyas korros*)- ເຄື່ອນໄຫວກາງເວັນ. ຢູ່ປ່າ ແລະ ດິນກະສິກຳ. ກິນ ໝູ ແລະ ກົບຂຽດ.

ຈູສິງດົງ Wolf snake (*Lycodon capucinas*)- ມັກຢູ່ບ່ອນແຫ້ງ ແລະ ດິນກະສິກຳ. ກິນກັບແກ້, ກະ ປອມ ແລະ ກົບຂຽດ.

ກະປອມ ແລະ ກັບແກ້ :

ໂຕກັບແກ້ ກິນແມງໄມ້ ແລະ ສາມາດເຫັນຢູ່ອ້ອມເຮືອນ, ເທິງກົກໄມ້ ແລະ ຕາມຜາຫີນໃນຍາມກາງ ຄືນ. ຢູ່ເຂດນີ້ ມີໂຕກັບແກ້ຢູ່ສາມປະເພດ ຄື: ກັບແກ້ດົງ Tockay (*Gecko gecko*) , ກັບແກ້ຜາ - Garnot's gecko (*Hemidactylus gamotii*) ແລະ ກັບແກ້ເຮືອນ - spiny-tailed house Gecko (*Hemidactylus frenatus*) .

ກະປອມ -Horned Tree lizard (*Acanthosaura armata*) , ມັກເຫັນຢູ່ຕາມກະຕໍ່ໄມ້, ງ່າໄມ້ຕ່ຳໆ ໃນ ປ່າ ແລະ ອ້ອມບ້ານ. ກິນແມງໄມ້ ແລະ ຂີ້ກະເດືອນ.

ຈິໂກະ - Garden fence lizard (*Calotes versicolor*) , ອາໄສຢູ່ສະເພາະໃນປ່າຫຍ້າ, ຫຼີບໄມ້ ແລະ ໃຕ້ດິນ ໃນສວນ ແລະ ເຂດປູກຝັງ. ກິນແມງໄມ້ ແລະ ສັດນ້ອຍໆ.

ກະທ້າງ - Five – banded Gliding lizard (*Draco quinquefasciatus*) , ມັກຢູ່ປ່າດົງຂຽວຕະຫຼອດ ແລະ ໃນເຂດມີຫ້ວຍນ້ຳທາມບຶງ. ກິນມົດ, ປວກ ແລະ ແມງໄມ້ອື່ນ).

ເຕົ້າຕ່າງໆ :

ເຕົ້າກຸຍ - Big-headed turtle (*Platysternon megacephalum*), ເຫັນມີຕາມຫ້ວຍນ້ອຍ. ມັກລີ້ຊ່ອນຢູ່ ຕາມຫຼີບຫີນໃນຍາມກາງເວັນ. ກິນຫອຍ ແລະ ກົບຂຽດ.

ເຕົ້າ..... Red-eared Terrapin (*Trachemys scripta elegans*), ອາດສາມາດເຫັນຕາມບ່ອນແຫ້ງ ໃນຫຼັບໂງ່ນຫີນແຄມຝັ່ງຫ້ວຍນ້ຳລຳເຊ ແລະ ເຂດໃກ້ຄຽງ.

ເຕົ້າທົກ - Brown Asian Giant Tortoise (*Manouria emys emys*), ພົບເຫັນໃນປ່າດົງຂຽວ ຕະ ຫຼອດ. ກິນພືດ, ໝາກໄມ້ຫຼິ້ນ ແລະ ເຫັດ.

ສັດເລືອຄານຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຖືກນາບຊູ່ :

ແຂ້..... (*Crocodylus Siamesis*)

ງເຫຼືອມ..... (*Python reticulatus*)

ນົກ :

ນົກຕ່າງໆເປັນຈຳພວກສັດປົກເລືອດອຸ່ນ ທີ່ຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍການຝັກໄຂ່. ບໍ່ແມ່ນສັດມີປີກທຸກຊະນິດ ຈະເປັນນົກ ແລະ ສັດມີປີກທັງຫຼາຍບໍ່ແມ່ນຊີບິນໄດ້ທຸກໂຕ. ເຈຍ, ຕົວຢ່າງ, ກໍ່ມີປີກ ແລະ ບິນເກ້ງ ແຕ່ ບໍ່ ຖືເປັນນົກ ເພາະພວກມັນບໍ່ມີຂີນ, ບໍ່ຝັກໄຂ່ ແຕ່ຫາກລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມ. ນົກບິນກວິນ ຫຼື ຄີວີ, ພົບເຫັນ ຕາມທະເລ ປະເທດນິວຊີແລນ ແລະ ແຫ່ງອື່ນໆໃນໂລກ, ລ້ວນແຕ່ມີປີກ ແຕ່ພັດບິນບໍ່ໄດ້. ຢູ່ທີ່ ປສຊ ນ້ຳ ຫ້າ ເພິ່ນສຳຫຼວດເກັບກຳຈຳພວກນົກຕ່າງໆໄດ້ 288 ຊະນິດ. ການໄປເບິ່ງນົກ ເປັນການເຄື່ອນໄຫວທີ່ມີ ຍົມຊົມຊອບຫຼາຍທີ່ສຸດ ຂອງພວກນັກທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ ແລະ ຈາກນັ້ນ, ສາມາດມີບົດບາດສຳຄັນຍິ່ງ ໃນເສັ້ນທາງຢ່າງທ່ອງທ່ຽວຊົມທຳມະຊາດຂອງທ່ານ.

ຈະຫາເບິ່ງນົກໄດ້ຄືແນວໃດ

ການທ່ຽວປ່າໂດຍທາງເຮືອແພ ໃຫ້ໂອກາດດີເພື່ອຊົມນົກ. ນາເຂົ້າ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນລຸນຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ແລະ ປ່າດົງ ແລະ ປ່າແຮ່ວ ຂອງຊຸມຊົນຊາວບ້ານ ກໍ່ສາມາດໃຫ້ໂອກາດດີເພື່ອຊົມນົກຄືກັນ. ຍາມເຊົ້າໆ (ຍາມອາລຸນເບີກຟ້າ) ແມ່ນເວລາດີທີ່ສຸດ ສຳລັບການຊົມນົກ. ຈົ່ງໃຊ້ຫູຟັງເພື່ອຊອກຫານົກ; ພວກນົກ ມັກຂີ້ອາຍ, ແຕ່ຖ້າວ່າທ່ານຍອມອິດທິນ ແລະ ມີຄູ່ຫູດີ, ມີກ້ອງຊ່ອງຊ່ວຍ ທ່ານຈະໄດ້ເຫັນນົກ ຢ່າງແນ່ນອນ.

ນົກທີ່ພົບເຫັນໃນແຖບນີ້

ບັນຊີລາຍຊື່ລຸ່ມນີ້ ບໍ່ສົມບູນຄົບຖ້ວນ ແຕ່ຫາກພໍສາມາດຊ່ວຍແນະນຳທ່ານໃຫ້ຮູ້ຈັກກັບບັນດາປະເພດ ນົກທີ່ມັກພົບເຫັນໃນເຂດນີ້. ສຳລັບຮູບພາບ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານລະອຽດຕ່າງໆ, ຈົ່ງເບິ່ງ “ ຄູ່ມືກ່ຽວ ກັບນົກ ທີ່ປະເທດໄທ “ ແລະ “ ຄູ່ມືພາບຖ່າຍນົກ ທີ່ປະເທດໄທ “.

ນົກຄໍ່..... - Bar-backed Partridge (*Arborophila brunneopectus*)

ນົກເຄົ້າ..... - Red junglefowl (*Gallus gallus*)

ໄກ່ຂວາໝີ່ນ - Grey Peacock Pheasant (*Polyplectron*) - ປະເພດສຳຄັນ.

ໄກ່ຂວາເງິນ - Silver Pheasant (*Cophura nycthemera*) - ປະເພດສຳຄັນ.

ນົກຫອນຂວັນ - Oriental Pied Hornbill (*Anthracoceros albirostris*)

- – Great Barbet (*Megalaima virens*)
- ນົກເຕັ້ນຄໍຂາວ** -White – Thoated Kingfisher (*Halcyon smyrnesis*)
- ນົກເຕັ້ນຫອນດຳ** - Black – Capped Kingfisher (*Halcyon Pileata*)
- –Hawk Cuckoo (*Cuculus sparverioides*)
- –Fork-tailed Swift (*Spus pacificus*)
- –Mountain Scoops Owl (*Otus spilocephalus*)
- –Crested Serpent Eagle (*Spilornis cheela*)
- –Spotted Dove (*Streptopelia chinensis*)
- –Chinese Pond Heron (*Ordeola bacchus*)
- –Thick-billed Green Pigeon (*Treron curvirostra*)
- –Long-tailed Broadbill (*Psarisomus dalhousiae*)
- –Scarlet Minivet (*Pericrocotu flammeus*)
- –Ashy Drongo (*Dicrurus leucophaeus*)
- –Common Stonechat (*Saxicola torquata*)
- –Velve-fronted Nuthatch (*Sitta frontailis*)
- ນົກແອ່ນ...** - Barn Swallow (*Hirundo Rustica*)
- – White Wagtail (*Motacilla alba*)
- –Striated Yuhin (*Yuhina castaniceps*)
- –Striped Tit Babbler (*Macronous gularis*)

ປະວັດສາດຫຼວງນ້ຳທາ

ຍຸກຫີນຕົ້ນ

ມັນເປັນເລື່ອງຍາກທີ່ຈະສືບສາວກວດກາເບິ່ງການເຄື່ອນໄຫວຂອງມະນຸດໃນຍຸກຫີນຕົ້ນ ຢູ່ທີ່ຫຼວງນ້ຳທາ, ເພາະວ່າເທົ່າທີ່ເປັນຢູ່ເພິ່ນບໍ່ທັນພົບເຫັນຮ່ອງຮອຍທາງໂບຮານຄະດີອັນແຈ່ມແຈ້ງເທື່ອ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບາງທິຍຸກສະໄໝນັ້ນ ອາດສາມາດເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈໄດ້ດີກວ່າ ຖ້າວ່າ, ໃນອານາຄົດຕໍ່ໜ້າ, ນັກປະວັດສາດຂອງແຂວງ ແລະ ນັກໂບຮານຄະດີ ຫາກສາມາດໄປທຳການຄົ້ນຄວ້າເບິ່ງຖ້ຳຕ່າງໆ ຢູ່ ທົ່ວໆ ພູຄາ ແລະ ທີ່ພູພຽງ ເມືອງນານ.

ຍຸກຫີນກາງ ເຖິງຍຸກຫີນໃໝ່ (ແຕ່ 10.000 - 2300 ປີ ກ່ອນຍຸກປັດຈຸບັນ)

ຮ່ອງຮອຍເສດເຫຼືອຂອງມະນຸດ (ຄົນສະໄໝດຶກດຳບັນ) ໄດ້ຖືກຄົ້ນພົບໃຕ້ເງິບຫີນ ແລະ ໃນຖ້ຳຫຼາຍແຫ່ງ ທົ່ວໆພູຄາ, ເມືອງສິງ ແລະ ເມືອງລອງ. ເມື່ອເອົາເສດກະດູກເຫຼົ່ານັ້ນ ໄປທຽບໃສ່ເສດກະດູກທີ່ ຄົ້ນພົບ ທີ່ແຂວງນ່ານ ຂອງປະເທດໄທ, ມີສິ່ງກະຕຸ້ນໃຫ້ເຊື່ອໝັ້ນໄດ້ວ່າ ໃນ “ ຍຸກສະໄໝຫີນກາງ ” ມະນຸດໄດ້ເຂົ້າມາຢູ່ພາກເໜືອຕອນບົນຂອງແມ່ນ້ຳຂອງແລ້ວ, ສະເພາະຢ່າງຍິ່ງທີ່ຫຼວງນ້ຳທາ.

ພວກນັກພາສາສາດ ເຊື່ອວ່າພວກເຜົ່າຊົນທີ່ປາກພາສາໃນຕະກູນ ໂອສໂຕຣ - ເອເຊຍ (Austro - Asiatic) ເຂົ້າມາປະກົດຕົວໃນພາກພື້ນອາຊີອາຄະເນໄດ້ປະມານແຕ່ 5.000 ເຖິງ 7.000 ປີແລ້ວ. ເພິ່ນໄດ້ພົບເຫັນຊາກເສດທາງບູຮານຄະດີ ຂອງຍຸກສະໄໝດຽວກັນນີ້ ຢູ່ທີ່ເຂດໜຶ່ງ ຊຶ່ງບາງກ່ອນເອີ້ນ ວ່າ ເມືອງວຽງຮອ້ກ (ຢູ່ຕອນເໜືອເມືອງຫຼວງນ້ຳທາຂຶ້ນໄປ ປະມານ 30 ກິໂລແມັດ) ແລະ ຢູ່ເມືອງ ນານ. ເຊື່ອກັນວ່າ ເມື່ອ 6.000 ປີກ່ອນຄູ່ຕະສັກກະລາດ (8.000 ປີ ມາແລ້ວ) ພວກເຜົ່າຊົນເຫຼົ່ານັ້ນ ຮູ້ລ້ຽງສັດແລ້ວ, ແລະ ອາດຮູ້ເຮັດການປູກຝັງນຳ ກໍເປັນໄດ້.

ແຫຼ່ງອະລິຍະທຳຍຸກຫີນດຶກດຳບັນອັນລືຊື່ແຫ່ງໜຶ່ງ ໄດ້ຖືກຄົ້ນພົບທີ່ສາຍພູຄະນິງສິນໄຊ ຢູ່ເມືອງນານ. ສະຖານທີ່ແຫ່ງນີ້ ມີບັນດາຫີນຕັ້ງ ແລະ ຫີນສີລາເລກ ທີ່ສະຫຼັກຮູບພາບໃສ່ຫຼາຍໆອັນ. ສິ່ງກໍ່ສ້າງຄ້າຍ ຄື ກັນນີ້ ກໍ່ຖືກພົບເຫັນທີ່ເມືອງເປີນ, ຫົວພັນ; ທັງສອງແຫ່ງຄືຈັ່ງວ່າປະກົດເກີດໃນໄລຍະດຽວກັນ. ຈຳພວກຫີນຮູບໂຕະ ກໍພົບເຫັນຢູ່ນີ້. ເຖິງວ່າບໍ່ແນ່ໃຈ,ແຕ່ບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າກໍ່ສູງຍິ່ງຊື່ໄປວ່າ ປ່າເສົ້າຫີນ ຢູ່ແຂວງຫົວພັນ ມີອາຍຸປະມານ 500 ປີກ່ອນຄູ່ຕະສັກກະລາດ (2500 ປີມາແລ້ວ). ໄດ້ມີຜູ້ລົງຄວາມເຫັນວ່າ ສິ່ງກໍ່ສ້າງເຫຼົ່ານີ້ ອາດເກີດກ່ອນຊຸມໄຫຫີນໃຫຍ່ ທີ່ທົ່ງໄຫຫີນ ແຂວງຊຽງຂວາງ.

ໄລຍະປະວັດສາດດັ້ງເດີມ.

ບັນດາວັດທະນະທຳ ແລະ ອາລິຍະທຳຂອງກຸ່ມຕະກູນໂອສໂຕຣ-ເອເຊຍ ໄດ້ແຜ່ຂະຫຍາຍໃນອາຊີ ອາຄະເນ ປະມານແຕ່ 300 - 1000 ປີ ກ່ອນຄູ່ຕະສັກກະລາດ (2300 - 2100 ປີກ່ອນນີ້). ຈົນມາເຖິງສະຕະວັດທີ 8, ອີງຕາມພື້ນຕຳນານ, ຊຸນລໍ, ຜູ້ສ້າງຕັ້ງອານາຈັກຊຽງດົງ-ຊຽງທອງ (ຢູ່ບ່ອນດຽວກັບຫຼວງພະບາງ ດຽວນີ້) ໄດ້ຂັບໄລ່ຊຸນຂ້າຍາງ, ຫົວໜ້າລະວ້າ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າມາປົກຄອງເມືອງຊວາ (ບ່ອນດຽວກັນ)

ກ່ອນແລ້ວ. ຊຸນຂ້າຍາງ ໄດ້ໜີໄປທາງທິດຕາເວັນອອກ ແລະໄປຕັ້ງຫຼັກປັກແຫຼ່ງຢູ່ເຂດ ຫວ່າງພູນຈ້າທາ. ຢູ່ນີ້ເຂົາໄດ້ສ້າງຕັ້ງອານາຈັກໃໝ່ຂອງຕົນຂຶ້ນ, ເອີ້ນວ່າ “ ພູຂ້າ “, ຊຶ່ງແມ່ນວຽງພູຄາ ໃນທຸກມື້ນີ້.

ຕັ້ງແຕ່ໄລຍະເວລານັ້ນມາ ຈົນເຖິງຕອນສ້າງຕັ້ງລາຊະອານາຈັກລ້ານຊ້າງ ໂດຍເຈົ້າຟ້າງຸ່ມ (1353 - 1373 / 4), ເພິ່ນຮູ້ໜ້ອຍເຕັມທີ່ເຖິງການເປັນມາຂອງເຂດຫວ່າງພູນຈ້າທາ. ເຖິງວ່າມີບາງພື້ນແຜ່ນ ເລົ່າຕໍ່ປາກກັນກໍດີ, ແຕ່ກໍບໍ່ເຄີຍມີໜັງສືທາງການ ຫຼື ຂໍ້ບັນທຶກຂັດຂຽນໃດໆ ກ່າວເຖິງປະຫວັດສາດຂອງມັນເລີຍ.

ຍຸກສະໄໝລ້ານຊ້າງ (ແຕ່ສະຕະວັດທີ 14 ເຖິງ 18).

ອີງຕາມໜັງສືພື້ນແຜ່ນ ເລື່ອງຂຸນບູລົມ, ໃນໄລຍະ 1354 - 1356 ເຈົ້າຟ້າງຸ່ມ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງກຳລັງທັບ ໜຶ່ງຂອງຕົນຂຶ້ນເພື່ອໄປຕີເອົາເຂດຫວ່າງພູນຈ້າທາ ພ້ອມດ້ວຍດິນແດນຕອນເໜືອສຸດຂອງລາຊະອານາຈັກລ້ານຊ້າງ. ພະອົງໄດ້ເຄື່ອນທັບຈາກເມືອງບຸນເໜືອ ໄປຫາບຸນໃຕ້ (ໃນແຂວງຜົ້ງສາລີປັດຈຸບັນ) ລ່ວງເລີຍໄປເຖິງບ້ານດອນມູນ (ຄົງແມ່ນຫຼວງນ້ຳທາດຽວນີ້) ບົນເສັ້ນທາງມຸ່ງໜ້າໄປເມືອງຫຼາ (ຢູ່ດ້ານໃຕ້ສຸດຂອງແຂວງຢຸນນານ, ຈີນ). ກະສັດແຫ່ງລາຊະອານາຈັກຊຽງຮຸ່ງ (ທີ່ເຂດສິບສອງພັນນາ ໃນພາກໃຕ້ຂອງຢຸນນານ). ໃນເວລານັ້ນ ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ຖືເອົາບ້ານປຸ່ງ (ບາງທິອາດແມ່ນເມືອງສິງ ດຽວນີ້) ເປັນຊາຍແດນລະຫວ່າງ ລາຊະອານາຈັກລ້ານຊ້າງ ແລະ ເຂດສິບສອງພັນນາ.

ແຕ່ປີ 1558 ເຖິງ 1587, ຊຶ່ງແມ່ນໄລຍະຮຸ່ງເຮືອງທີ່ສຸດຂອງລາຊະອານາຈັກລ້ານຊ້າງ, ປະຫວັດສາດຂອງເຂດນີ້ຖືກປົກຄຸມໄປດ້ວຍຄວາມເລິກລັບ.15 ປີຫຼັງຈາກເຈົ້າໄຊເສດຖາທິລາດສິ້ນພະຊົນ(1587), ມີຊາວໄຕຢວນກຸ່ມໜຶ່ງຈາກຊຽງແສນ (ໝາຍເຖິງຊຽງແສນຂອງໄທປັດຈຸບັນ) ໄດ້ອົບພະຍົບເຂົ້າມາຢູ່ທີ່ທົ່ງຮາບນ້ຳທາ, ອັນເປັນດິນແດນຕອນເໜືອສຸດ ຂອງລາຊະອານາຈັກລ້ານຊ້າງ. ຢູ່ທີ່ນັ້ນ ພວກເຂົາໄດ້ສ້າງຕັ້ງເມືອງຫຼວງຫົວທາຂຶ້ນມາ (ເມືອງຫຼວງນ້ຳທາ ທຸກມື້ນີ້).

41 ປີຕໍ່ມາ, ໃຕ້ອຳນາດລາຊະບັນລັງຂອງເຈົ້າຊີວິດລ້ານຊ້າງ, ພະຍານາແລຕາໄຟ, ເຈົ້າເມືອງໆໄຊ (ໃກ້ໆກັບແຂວງອຸດົມໄຊ ປັດຈຸບັນ) ແລະ ພະຍາສຸດໂທທຳມິກະລາດ, ເຈົ້າເມືອງໆຊຽງແສນ (ໄທ) ໄດ້ຜູກສຳພັນທະມິດນຳກັນ ແລະ ຕົກລົງນຳກັນວ່າ ໃຫ້ຖືເອົາດິນແດນແຫ່ງນີ້ ເປັນຊາຍແດນກັນກາງ ລະຫວ່າງ ລາຊະອານາຈັກລ້ານນາ (ຊຶ່ງສູນກາງຕັ້ງຢູ່ທີ່ຊຽງໃໝ່ ປັດຈຸບັນຂອງໄທ) ແລະ ລາຊະອານາຈັກລ້ານຊ້າງ (ຫຼວງພະບາງ ເປັນສູນກາງ). ເພື່ອຮັດແໜ້ນສຳພັນທະພາບ, ພະຍາທັງສອງໄດ້ຕົກລົງ ສ້າງພະທາດຂຶ້ນສອງແຫ່ງ. ພະທາດໜຶ່ງສ້າງຂຶ້ນຢູ່ກຳຕາເວັນຕົກຂອງທົ່ງຮາບນ້ຳທາ, ເບິ່ງໂນນພູໃກ້ໆກັບບ້ານນ້ຳແງ້ນ. ທາດນີ້ໃຫ້ຊື່ວ່າ ທາດປຸ່ມປຸກ ໂດຍແມ່ນພະຍານາແລຕາໄຟເປັນຜູ້ສ້າງ. ອີກພະທາດໜຶ່ງ, ເອີ້ນວ່າ ທາດພູຜາສາດ, ຖືກສ້າງຂຶ້ນຢູ່ກຳຕາເວັນອອກຂອງໜ່ວຍພູທີ່ມີຊື່ວ່າ ພູຜາສາດ ໂດຍພະຍາສຸດໂທທຳມິກະລາດ. ໃນທຸກມື້ນີ້ ທາດປຸ່ມປຸກ ຍັງປະຮ່ອງຮອຍເສດເຫຼືອໄວ້ໃຫ້ເຫັນຢູ່. ສ່ວນທາດພູຜາສາດນັ້ນ ໄດ້ຫາຍສາບສູນຈົນບໍ່ເຫຼືອຮ່ອງຮອຍໃດໆໃຫ້ເບິ່ງ.

ໃນຕະຫຼອດ 107 ປີຕໍ່ມາ ນັບວ່າເປັນໄລຍະທີ່ເມືອງຫຼວງຫົວທາ ໄດ້ດຳລົງຄົງຢູ່ໃນສັນຕິພາບ ແລະ ຄວາມວັດທະນາຖາວອນ.

ການຍົດຄອງຂອງຊຽງຮຸ່ງ (ສູນກາງອຳນາດຂອງແຄວ້ນສິບສອງພັນນາ, ຢູ່ທາງຕອນໃຕ້ຂອງແຂວງຢຸນນານ, ສປປ.ຈີນ ປັດຈຸບັນ).

ໃນທ້າຍສະຕະວັດ 17 ແລະ ຕົ້ນສະຕະວັດທີ18, ລາຊະອານາຈັກລ້ານຊ້າງ ໄດ້ຕົກເຂົ້າສູ່ການຜັນຜວນ ແລະ ສ້ຽງສຸດລົງດ້ວຍການຖືກຕັດແຍກອອກເປັນສາມລາຊະອານາຈັກ ທີ່ຂັດແຍ່ງຊິງດີຊິງເດັ່ນກັນ. ກະສັດແຫ່ງຊຽງຮຸ່ງ, ຊຶ່ງພະມະເຫສີເປັນເຈົ້າຍິງຂອງຊຽງແຂງ, ໄດ້ສວຍໂອກາດນີ້ເພື່ອບຸກລຸກບຽດຍົດເອົາດິນແດນບ້ານເກີດເມືອງນອນຂອງພະນາງ ແລະ ບັນດາອານາເຂດອ້ອມຮອບ, ຕະຫຼອດ ເຖິງເຂດທີ່ງຮາບນ້ຳທາ ຊຶ່ງຮວມມີເມືອງຫຼວງຫົວທາ ແລະ ບັນດາຫົວເມືອງທີ່ຂຶ້ນກັບ. ເຫດການຄັ້ງນັ້ນ ໄດ້ສ້າງຄວາມແຕກຕື່ນເສຍຂວັນເປັນຢ່າງຍິ່ງ - ປະຊາຊົນພາກັນປົບຜ່າຍກັງ, ທົ່ວເຂດທີ່ງຮາບນ້ຳທາ ຮວມທັງເມືອງຫຼວງຫົວທາ ແລະ ບັນດາຫົວເມືອງທີ່ຂຶ້ນກັບ ໄດ້ກາຍເປັນແຜ່ນດິນຮ້າງຜູ້ຄົນໃນຊົ່ວໄລ ຍະໜຶ່ງ ຈົນມາເຖິງຄາວທີ່ສະພາບການອ່າວໂຍະຍາມລົງແລ້ວ ຈຶ່ງມີຜູ້ຄົນເຂົ້າມາຢູ່ອາໄສ. ຊາວໄຕຢວນ ກໍໄດ້ກັບຄືນມາຈາກລ້ານນາ (ເມືອງນ່ານ ຂອງໄທ ດຽວນີ້) ແລະ ຈາກເມືອງເງິນ (ໃນແຂວງ ໄຊຍະບູລີໃນປັດຈຸບັນ) ຫຼັງຈາກໄດ້ປະຖິ້ມທັງນາຮົ່ວສວນຂອງຕົນໃຫ້ເປັນປ່າເຖິງ 150 ປີ. ແຕ່ຢ່າງ ໃດກໍດີ, ໃນເວລາທີ່ພວກເຂົາໄດ້ພັດພາກຈາກໄປນັ້ນ, ໄດ້ມີເຜົ່າຊົນກຸ່ມຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຢ້າວ, ແລັນແຕນ, ອາຄ່າ ແລະ ສີດາ - ຈາກເຂດຕ່າງໆຂອງແຄວ້ນສິບສອງພັນນາ ແລະ ຊຽງຕົງ (ທີ່ພາກຕາເວັນຕົກຂອງ ພະມ້າປັດຈຸບັນ) ເຂົ້າມາຍົດຄອງດິນດອນຕອນຫຍ້າແຖບນັ້ນແລ້ວ.

ປີ 1894, ຊາວໄຕຢວນ 5000 ຄອບຄົວ ໄດ້ກັບຄືນສູ່ບ້ານເກີດເມືອງນອນຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ການນຳ ພາຂອງພະຍາຫຼວງກົມມະຊ້າງ (ໝາຍເຖິງ ມະຫາເຈົ້າພະຍາ ຜູ້ມີຊື່າງຫຼາຍ). ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ສ້າງນະຄອນຫຼວງຂອງຕົນຂຶ້ນມາໃໝ່ ແລະ ພັດທະນາປະເທດ ພາຍໃຕ້ການປົກປ້ອງເຫຼື້ອມງຳຂອງເຈົ້າສັກກະລິນ (1894 - 1903) , ເຈົ້າຊີວິດຂອງລາຊະອານາຈັກຫຼວງພະບາງ.

ໃນປີດຽວກັນ, ຊາວໄຕດຳ (ຍັງເອີ້ນອີກວ່າ ຜູ້ໄຕ) ໄດ້ປົບຜ່າຍຄວາມອິນລະຫິນວຸ້ນວາຍ, ທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍພວກບຸ້ນຫ້ທຸງດຳຈາກຢຸນນານ, ແລະ ອົບພະຍົບເຂົ້າມາຈາກເມືອງແຖ່ງ (ດຽວນີ້ແມ່ນ ດຽນບຽນພູຫວຽດນາມ). ກຸ່ມໜຶ່ງຂອງພວກໄຕດຳ ເຂົ້າມາຕັ້ງຫຼັກໃນແຂວງຫົວພັນໄລຍະໜຶ່ງ ກ່ອນເຄື່ອນຍ້າຍ ໄປສູ່ເຂດຮ່ອມພູນ້ຳທາ. ອີກກຸ່ມໜຶ່ງໄດ້ເຂົ້າມາຢູ່ທີ່ງຮາບນ້ຳທາຂອງເມືອງຫຼວງຫົວທາ. ພວກເຂົາເຈົ້າຢູ່ຮ່ວມ ກັນເປັນຫຼາຍໆບ້ານຊຶ່ງຍັງຄົງຕົວຢູ່ຈົນຮອດດຽວນີ້ເຊັ່ນ: ບ້ານປຸ່ງ, ທົ່ງອີ້ມ, ທົ່ງດີ, ທົ່ງຈ້າຍ ແລະ ນ້ຳແງ້ນ.

ພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຜູ້

ເລີ່ມແຕ່ປີ 1895, ເຂດພາກເໜືອຕອນບົນຂອງລາວ, ຮວມທັງເຂດຮ່ອມພູນ້ຳທາ ແລະ ທົ່ງພຽງເມືອງສິງ, ໄດ້ຕົກເຂົ້າຢູ່ໃຕ້ແອກຂອງລັດທິລ່າເມືອງຂຶ້ນຜູ້ ແລະ ຂຶ້ນກັບລາຊະອານາຈັກລ້ານຊ້າງຫຼວງພະບາງ.

ເມືອງຈາກເປັນເຂດການປົກຄອງອັນກວ້າງໃຫຍ່, ທ້ອງຖິ່ນນີ້ ຈຶ່ງຖືກປົກຄອງໂດຍພະຍາ ຊຶ່ງໄດ້ແກ່ພະຍາຫຼວງສຸດທິສານ, ຜູ້ຂຶ້ນຊື່ລືຊາໃນທ້ອງຖິ່ນ. ແຕ່ນັ້ນມາໄດ້ມີພະຍາສອງຄົນສືບຕໍ່ກັນຂຶ້ນຄອງອຳນາດ ຈົນເຖິງປີ 1914. ມາຮອດຕອນນັ້ນ, ໄດ້ເກີດຂະບວນລຸກຮືຂຶ້ນຕໍ່ຕ້ານອຳນາດການປົກຄອງຂອງພວກ ລ່າເມືອງຂຶ້ນຜູ້ ຢູ່ເມືອງສິງ ໂດຍແມ່ນເຈົ້າຟ້າອົງຄຳເປັນຜູ້ນຳພາ. ພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຜູ້ສາມາດປາບປາມດັບມອດຂະບວນລຸກຮືໃນທ້ອງຖິ່ນໄດ້ ແລະ ຈາກນັ້ນໄດ້ຫຍຸ້ງຍອບສະຖານະພາບການເມືອງຂອງເມືອງຫຼວງຫົວທາ ໃຫ້ລົງສູ່ຂຶ້ນເປັນເມືອງທຳມະດາສາມັນເທົ່ານັ້ນ. ພວກເຂົາໄດ້ປ່ຽນຕຳແໜ່ງ ພະຍາໃນເມື່ອກ່ອນ ດ້ວຍຫົວໜ້າກຶ່ງເມືອງນຳທາ, ຊຶ່ງເປັນບຸກຄົນໄວ້ເນື້ອເຊື້ອໃຈ ແລະ ຖືກແຕ່ງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍພວກເຂົາເອງ.

ການປ່ຽນຊື່ ເມືອງຫຼວງຫົວທາ

ໃນວັນທີ 8 ກໍລະກົດ 1947, ອົງຕາມອຳນາດຂອງພະລາຊະບັນຍັດ ສະບັບເລກທີ 141 ຂອງເຈົ້າຊີວິດ ສີສະຫວ່າງວົງ, ເຈົ້າຊີວິດແຫ່ງລາຊະອານາຈັກລາວ, ກຶ່ງເມືອງຫຼວງຫົວທາ ໄດ້ຖືກປ່ຽນຊື່ມາເປັນເມືອງຫຼວງນ້ຳທາ ຕັ້ງແຕ່ນັ້ນມາ. ໃນເວລາດຽວກັນ ກໍຖືກຍົກຂຶ້ນເປັນເມືອງເອກຂອງແຂວງຫົວຂອງ.

ມາຮອດວັນທີ 17 ພຶດສະພາ 1962, ແຂວງຫົວຂອງ ໄດ້ຮັບການປົດປ່ອຍ ແລະ ຢູ່ໃຕ້ການປົກຄອງ ຂອງແນວລາວຮັກຊາດ (ຊຶ່ງແມ່ນການຈັດຕັ້ງແນວໂຮມຂອງພັກປະຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວ). ອຳນາດ ການປົກຄອງຂອງລະບອບເກົ່າ ໄດ້ຖືກລືບລ້າງ ແລະ ພວກເຈົ້າຊຸນມຸນນາຍຂອງລະບອບເກົ່າ ໄດ້ປົບ ຫນີໄປທາງຫ້ວຍຊາຍ ຢູ່ກຳຕາເວັນຕົກ.

ຫຼັງຈາກການປົດປ່ອຍທົ່ວປະເທດ, ດິນແດນແຂວງຫົວຂອງໃນເມື່ອກ່ອນ ໄດ້ຖືກແບ່ງອອກເປັນສອງແຂວງ ຄື : ແຂວງບໍ່ແກ້ວ ແລະ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ໃນປັດຈຸບັນ.

ສາໄດ້ຄົ້ນຄວ້າຂຶ້ນມານັ້ນ ເຂົ້າໃສ່ໃນທັນ. ໃຫ້ແຕ່ມໝາຍບອກປະຫວັດການຍ້າຍບ້ານ ຂອງ ແຕ່ລະບ້ານ. ບັດແລ້ວ, ຈຶ່ງທຳການປຽບທຽບປະຫວັດການຍ້າຍບ້ານຂອງບ້ານນີ້ກັບບ້ານອື່ນ ໃຫ້ທົ່ວເຖິງ ຖີ່ຖ້ວນ. ແລ້ວບອກເບິ່ງດູວ່າ ທ່ານສາມາດຮຽນຮູ້ໄດ້ສິ່ງໃໝ່ໆ ຫຍັງແດ່ ກ່ຽວກັບບັນດາບ້ານໃນທ້ອງ ຖິ່ນນັ້ນ ?

ບັນດາເອກະສານອ້າງອີງ ແລະ ແນະນຳໃຫ້ອ່ານ

ພະໄຊຍະມິງຄຸນ. ສ. 2001 “ ປະຫວັດສາດເມືອງສິງ, ຫຼວງນ້ຳທາ, ສປປ.ລາວ “. UNESCO - ໂຄງການທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດ ນ້ຳທາ, ລາວ.